

ВАРТОВА БАШТА

Вісник Присутности Христа

„СТОРОЖЕ! ЯКА ПОРА НОЧІ?“
 „Надходить поряток, та ще ніч“ Іса. 21.

WATCH TOWER AND HERALD OF CHRIST'S PRESENCE
 (Ukrainian Edition)

Vol. I. Monthly No. 5

Року Божого 6052 — Май - May 1, 1924

ЗМІСТ

Що є Душа?	67
Наука св. Письма	68
Померші виждать воскресеня	70
Богач і Лазар	71
Чого Ізраїль научився при горі Синай	73
Бог обявив на горі Синай своє право	74
Синай предсталає царство тисячліття	74
Від Авраама до Соломона	75
Льогос — Початок Сотворіня Божого	77
Бог і не Бог	79
Соборний Намет або Скняя Завіту	79

„Став же я непаче на варті і, стоячи мов би на башті, роздумував, що скаже він мені, що відповість на мою жалобу.“ — Аввакум 2:1.

СКАЛА ВІКІВ
 Нишої підвалини ніхто не може заложити
 Викуп За Всіх

© WTB&TS

На землі переполох народів у заколоті, як зареве море та филі [взбурені, невдоволені маси]. І омертвють люде від страху та дождання того, що прийде на вселенну [на всіх людей]: сили бо небесні [церкви] захитяться... Як побачите, що се стається, знайте, що Царство Боже близько... Випросяйте і підіймайте голови ваші, радуйтеся, бо наближилось викуценне ваше. — Євангелі: Маттея 24:33; Марка 13:29; Луки 21:25-31.

СЕЙ ЖУРНАЛ І ЙОГО СВЯТА ЦІЛЬ

СЕЙ журнал служить головню на се, аби подавати поясненя до св. Письма і поученя з него. Заложений (1884. р.) в англійській мові, аби ширити науку Ісуса Христа, він не тільки допомагає дітям Божим при студійованню св. Письма, але також подає, коли Товариство має свої конвенції, повідомляє о приході представителів Товариства так званих „пільгримів“ і подає звіти з конвенцій.

Наші так звані „Верійські лекції“ подають і пояснюють в приступний спосіб „ВИКЛАДИ СВ. ПИСЬМА.“ видані товариством і є дуже помічні всім тим, хто хоче осягнути почетний степеня т. зв. „Вербі Деї Міністер“ (В. Д. М. — V. D. M.), що означає: Слуга Слова Божого.

Сей журнал боронить головню сеї єдиної і правдивої підстави надії Християн, котру загально всі відкинули, іменно ВИКУП (відкуплене) дорогоцінною кровю (смертю) „чоловіка Ісуса Христа, що дав себе на ВИНУ (як відповідну ціну) за всіх“ (1. лист Петра 1:19; 1. лист до Тимотея 2:6). Будучи отже на тім певнім фундаменті: золото, срібло і дорогі каміня-жемчуги слова Божого (1. до Коринтян 3:11-25; 2. Петра 1:5-11), дальшою цілюю сего журналу є показати всім: яка є спільність тайни, котра була укрита в Бозі . . . , щоби тепер обьявилась через Церкву всяка премудрість Божя — „котра в інших родах (віках) не була обьявлена синам людським так, як тепер є вона оовялена.“ — до Ефесян 3:5-10.

Сей журнал є незалежний від всяких партій, сект або віроісповідань, яких собі натворили люди; а старається кожде свое слово підпорядкувати у всім під волю Божу в Христі, як учить сего св. Письмо Дятого може сміло говорити і розбирати кожде слово, яке голосив Ісус, — відповідно до сего, як нам Бог уділять своєї мудрости порозуміти Його слово. Наше становище не є догматичне, але певне; бо що знаємо, се твердим, маючи сильну віру в Божі обітниця, які є певні. Ми є як ті слуги, котрі виконуємо Його службу; дятого рішене наше, що має бути поміщене в сій журналі а що ні залежить від сего, як ми розуміємо Його волю, науку Його слова, аби скріпляти Його людей в ласці Божій і в знанню. Тому не тільки просимо наших читачів, але домогатись від них аби досліджували кожде написане тут слово при допомозі неомильного слова Божого, і тому для легшого провіреня наводимо звичайно голову і стих з Пророків і Апостолів.

СВ. ПИСЬМО ВИРАЗНО І ЯСНО УЧИТЬ НАС:

ЩО ЦЕРКВА — се „храм живого Бога.“ се особливше „діло рук Його:“ що будова її відбувалася через цілий Євангельський вік. — се є від часу, як Ісус Христос стався Відкупителем цілого світа і Угольним камечем свого храму. Через сей то храм, скоро буде він докінчений, Бог зішле благословенне на „яснім леді“ і тоді вони будуть мати приступ до Него. — 1. до Коринтян 3:16. 17; до Ефесян 2:20, 22; 1. Мойсея 28:4; до Галат 3:20.

Що хто в тім часі увірить в ЖЕРТВУ ХРИСТА ЗА ГРІХ і посвятиться Йому, сего буде Він неначе обтисовати, допасовувати і вигладжувати, а скоро буде готовий і докінчений остатній з тих „живих камінів“ з „вибраних і дорогих,“ тоді великий Майстер-Учитель згромадить їх разом при першім воскресенні. Тоді ся Церква буде наповнена Його славою і станеться місцем стріч між Богом а людьми через цілих тисяч літ. — Откройте 15:5-8.

Що підставою нації таю для Церкви, як і для світа є се, що „Ісус Христос з ласки Божої пожив смерти за „всіх,“ стався „вкупом за всіх“ і, що Він буде „правильним світлом, що провіщає КОЖДОГО ЧОЛОВІКА, що приходить на світ“ у „властивім на се часі.“ — до Жидів 2:9; Йоан 1:9; до Тимотея 2:5.6.

Що надією Церкви є, що вона буде такою, яким є її Господь, буде „бачити Його таким, яким Він є.“ буде „учасником Божої природи“ і буде мати участь в Його славі, як Його співнаслідник. — 1 Йоана 3:2; Йоан 17:24; до Рим. 8:17; 2 Петра 1:4

Що в теперішнім часі Церква, святі мають себе видосконалити, усовершити до служби в будучности; мають розвинути в собі всяку ласку: бути свідками Божими перед світом і приготувати себе на царів і священників в будучих віках. — до Ефесян 4:12; Маттея 24:14; Откройте 1:6; 20:6.

Що нація світа лежить в благословеннях, о котрих зповідаються і отримують всі люди через Царство Христа, що буде тривати тисяч літ. Всі, що схотять бути послужні законам і їх виконати, отримать з рук свого Відкупителя і прославленої Церкви все те, що Адам утратив, а всі уперті в злі і непопняті будуть ЗНИЩЕНІ. — Діяння св. Апостолів 3:19-23; Ісаїя 35.

WARTOWA BASHTA

UKRAINIAN RELIGIOUS MONTHLY

Published by WATCH TOWER BIBLE & TRACT SOCIETY,
18 Concord Street, Brooklyn, N. Y.

Yearly Subscription Price: United States, \$1.00; Canada and
Miscellaneous Foreign, \$1.50.

Entered as second-class matter February 14, 1924, at the postoffice
at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

(Сей журнал виходить в кількох мовах)

РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ: Сей журнал виходить під надзором комітету, в склад котрого входять: J. F. Rutherford, W. E. Van Amburgh, J. Hemery, C. E. Stewart, R. H. Barber. Кождий артикул уміщений в англійській журналі читає і одобряє найменше трьох його членів.

Передплату в Сполучених Державах можна посилати Моні ордами або через Експрес компанію або банковими дрефтами. З Канади і прочих країв треба посилати передплату Міжнародним поштовим переказом.

ПЕРЕДПЛАТА на рік виносить: в Сполучених Державах \$1.00, для Канади і прочих країв \$1.50.

Грошеві моні ордери треба адресувати так:

The Watch Tower 18 Concord St., Brooklyn, N. Y.

УВАГА ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ: В нас є такий звичай, що не вислало спеціального потвердження, що отримано належність ані не повідомляємо, що передплата скінчилась, тільки на місяць перед кінець передплати зазначаємо се побіч адреси.

Чотири днешня конвенція в Канаді відбудеться в Вінніпегу від 23. Червня до 1. Липня. По інформації про чому удаватися до: Ukrainian Ecclesia Hallet St. Winnipeg, Man.

Велика Міжнародна Конвенція відбудеться сего року в Columbus, Ohio від 20 — 27 Липня. Сподіємося, що наші брати возмуть в ній численну участь і отримують велике благословенне. Ближні інформації подамо в слідуєчій числі.

ДОРОГА БРАТА, Н. ФІЛЬ

Брат. Н. Філь, дасть публичні і духові виклади в сих місцях:
Yorkton, Sask. . . . . 2,3 June Petrofka, Sask. . . . . 11. „
Melville, Sask. . . . . 4. „ Edmonton, Alta. . . . . 15. „
Wakaw, Sask. . . . . 5,6,8 „ Clyde, Alta. . . . . 16. „
Sokal, Sask. . . . . 9,10. „ Edmonton, Alta. . . . . 20. „

ДОРОГА БРАТА М. КАЧКОВСЬКОГО

Брат. М. Качковський, дасть публичні виклади в сих місцях:
Hudson, N. Y. . . . . 19. May Detroit, Mich. . . . . 30. May
Granville, N. Y. . . . . 20. „ — 1. June
Albany, N. Y. . . . . 21. „ Cleveland, O. . . . . 2. „
Watervliet, N. Y. . . . . 22. „ Akron, O. . . . . 3. „
Amsterdam, N. Y. . . . . 23. „ Lorain, O. . . . . 4. „
Little Falls, N. Y. . . . . 24. „ Toledo, O. . . . . 5. „
Herkimer, N. Y. . . . . 25. „ Gary, Ind. . . . . 6. „
Syracuse, N. Y. . . . . 26. „ Chicago, Ill. . . . . 7-10. „
Black Rocks, N. Y. . . . . 27. „ Milwaukee, Wis. . . . . 11. „
Lackawanna, N. Y. . . . . 28. „ Minneapolis, Minn. . . . . 12. „
Niagara Falls, N. Y. . . . . 29. „ Winnipeg, Man. . . . . 15. „

Повідомляємо Братів, що „В. Б.“ за місяць Май маємо більшу скількість. Прогимо і поручаємо роз'яснювати се число як райширше поміж публіку. Можна замовити для знайомих тут або в старім краю, ми радо вишлемо. Поодинокое число стоить 10 цт., гуртом 5 цт.

Також литовська „В. Б.“ за Май містить в собі інтересні артикули, каждаючись добре для публіки: кляги і Брата можуть габути їх в нашій відділі і розширяти поміж Литовців. Гуртвно 5 цт. за число, поодинокое 10 цт.

Хто замовив собі „В. Б.“ а доси не прислав належитости, если в коротці не подасть причини, будемо змушені повстримати дальше вислане часописи.

У всіх справах просимо адресувати листи так:

WARTOWA BASHTA

18 Concord St.

Brooklyn, N. Y.

ВІСТНИК ПРИСУТНОСТІ ХРИСТА І ВАРТОВА БАШТА

Рік I.

Май 1, 1924

Ч. 5

ЩО Є ДУША?

„Дав попуст гніву своєму, не зберіг душі їх від смерті і життя їх віддав чумі.“ — Псалма 78:50

НА повисше поставлене питанє маємо ріжні відповіди. Одні дають люде, другі св. Письмо. Люде учать, що душа є щось такого, чого не можна знищити; св. Письмо учить, що душа підлягає знищеню.

Ніхто не вірить, щоби тіло було безсмертне. Кождий знає, що його безнастанно треба піддержувати стравами, і що воно вмирає. Отже тіло не може бути безсмертним. Св. Письмо говорить дуже богато о душі. Чи може бути правдою, щоби душі не можна було знищити, або щоби Бог, котрий сотворив її, не міг опісля знищити її?

Если би на потверженє сего, що говорять люде, ми мали незбиті докази, тоді мусіли-б прийняти се за правду. Та наш звичайний розум каже нам, що житє кождого сотворіня залежить від волі сотворителя. Дивна річ, а однак правдива, що в цілім св. Письмі, чи то в оригіналах, чи в переводах, не знайдете ні однісінького місця, де було би сказано, що душа є безсмертна, або що душа не вмирає, хотяй слово „душа“ приходить близько 900 разів. Противно, знайдете такі вискази: „Та душа, що грішнить, та і смерті мусить.“ „Ато б знайшов душу свою, погубить [знищить — в грец. мові] її, а хто б згубив [знищив] душу свою задля мене, знайде її.“ „Не лякайтесь тих, що бивають тіло, душі ж не здоліють убити; але лякайтесь більше Того (Бога), котрий зможе погубити [знищити — в грецькім оригіналі] і душу і тіло в геґенні.“ — Езекиїл 18:20; Єванґеліє Маттея 10:39, 28.

Се, що може умерати, що може бути знищене, не є безсмертне. Противно, се найлучший доказ смертности. Повисші місця св. Письма потверджають, що так душа, як і тіло умирають і є смертні.

ЩО-Ж ТОДІ Є ДУША?

Загальне понятє о душі є, що чоловік має в собі щось неозначеного, але що воно таке і где находиться, мало хто пробує пояснити. Се неозначене щось уважають за дійсну і розумну істоту, а тіло за його накрите або помешканє або за його орудє. Одєн методиський єпископ так пояснював душу: „Душа є щось такого, що не має ні поверхні ані внутра, є без тіла і без форми, є нероздільна і не має частей, є вона так маленька, що мільон душ можна вложити до лушини лісового оріху.“ Знова католицькі теологи середних віків твердили, що мільон душ може поміститись вигідно на кінчику звичайної іґли. Заключаючи з їх слів можемо сміло сказати, що се є велике — НІЧО.

БОГ МОЖЕ ПОГУБИТИ [ЗНИЩИТИ] І ТІЛО І ДУШУ

Саме тіло не є душею, як деякі твердять. Се доказує наш Господь Ісус Христос сими словами: „Бог зможе погубити [знищити] і тіло і душу в геґенні.“ Во виду сего, если будемо розбирати критично і без упередженя натхненє Богом святе Письмо, довідаємося з него дещо більше о тім предметі; іменно, если розбиремо сотворенє самого чоловіка, як воно є записанє в 1. книзі Мойсея, голова 2. а стих 7. Читаємо: „Сотвав Господь Бог чоловіка з землі польової і вдихнув [по єврейськи сказано — вдунув] йому в ноздрі живе диханє [диханє життя] — по єврейськи сказано: — вітер, всьдух життям, в числі мноґім; в значіню, що сей вітер або воздух є спільний всім живим животинам]. І став чоловік душею живою“ — се значить, він став єством, істотою обдареною ріжними змислами: чуття, смаку, дотику, розумованя і т. д.

З сих слів виходить, що тіло було сотворенє найперше, але воно не було єще чоловіком, значить, се було єще живою думающею істотою або живою душею, аж поки не зістало оживотворенє. Мало очи, та не виділо; мало уха, та не чуло; уста, та вони не видавали з себе голосу; ніє, та він не чув запаху; легки, та вони не ділали; кров, та вона не кружляла; серце, та воно не билось. Се не був єще чоловік, а тільки тіло без життя, форма чоловіка.

Другим степенем в ділі сотвореня чоловіка було: дати йому оживляющє силу, або оживотворити єю чоловічу під кождим зглядом приготовану форму. Се діло описано сими словами: „і вдихнув (вдунув) йому в ноздрі диханє [вітер, воздух] життя.“ Коли за Божою силою оживляющий віддих ввійшов в організм чоловіка, легки розширились, атоми крови, прийавши до себе кислород, попхнули серце до діланя, котре в заміну за се пустило в движенє всю кров по всіх жилах тіла і пробудило до сих пор сплячі нерви ко чуттю і до роботи. В однім моменті-ся сила дійшла до мозгу, чоловік став бачити, відчувати, нюхати, чутти і т. д. Се, що було неживим чоловічим організмом, стало тепер живим чоловіком, думающею істотою обдареною ріжними змислами, сталося „живою душею,“ — як св. Письмо говорить. Слово „жива душа“ означає ні більше ні менче а тільки: єство, істоту, котра відчуває, котра може приймати вражіня і думати.

Помимо сего, що організм першого чоловіка Адама був совершенний в своїй будові, однак для піддержаня життя сеї живої душі або істоти потребував він споживати овочі з дерев життя, що були в раю, в котрім він проживав. Та скоро він соґршив, Господь сейчас вигнав його з раю, щоби „не простіг руку свою, та не

взяв із дерева животного, та не попоїв і не став жити по вік." (1. Мой. 3:21) Як п'ятьма уступає перед світлом, так розпливаються таємничі і темні науки людей перед світлом, що виходить із жерела правди — із Слова Божого.

СВ. ПИСЬМО НАЗИВАЄ ДУШАМИ ТАКОЖ НИЗШІ СОТВОРІНЯ

Тут бачимо причину, чому св. Письмо називає низші сотворіння також „душами.“ Вони, подібно як і чоловік, бачать, чують, нюхають, мають чуте і смак. Кожен з них може розумувати в міру розвою свого організму; однак ні одно з них не може думати так глибоко про невидимі річі, як чоловік. Ся ріжниця є не тому, що чоловік має інший рід життя, чим його мають низші сотворіння; бо вони всі мають подібну силу життя, походять від того самого жерела життя — від того самого Сотворителя. Всі вони підтримують своє життя однако-вим способом, споживаючи подібну поживу, котра в-творює в них кров, м'якули і кости і т. д. відповідно до їх природи і роду. Всі вони приводять на світ свої діти в подібний спосіб, уділяючи життя своїм потомкам, котре первісно отримали вони від Бога. Тільки чоловік ріжниться від них поставою тіла і умственими здібностями.

Позаяк чоловік є душею (або розумною істотою), не можна зараз сказати, що низші сотворіння не мають зовсім сила прикмет душі, се є прикмет розумованя, думаня і чутя. Протинно, і чоловік і звірина мають прикмети душі або прикмети розумної, свідомої себе істоти. Се не тільки потверджує св. Письмо, але се кожний бачить на свої власні очі, розумієсь, если розуміє правдиве і дійсне значіне слова „душа,“ як повисше сказано. Покажемо на примірі: Возьмім за примір сотворене совершенного коня: і припустім, що се сотворене було так подрібно описане, як сотворене Адама, яка тоді була би ріжниця сотвореня в подрібно-сти? Тіло ново сотвореного коня не було би еще конем, аж локи дух життя не оживив се тіло. Аж тоді се тіло можна назвати живим сотворінсєм, обдареним змислами і відповідними собі силами — можна назвати живою душею низшого степеня, званою конем. Так Адам, коли отримав життя, аж тоді стався живим сотворінсєм, обдарений змислами і відповідними своїй природі силами, — стався живою душею найвисшого степеня між земськими сотворіннями, названий чоловіком.

ОРГАНІЗМ ЧОЛОВІКА ДЕЛІКАТНІШИЙ

Если велика ріжниця, яка заходить між чоловіком а звіриною, не лежить в житю, яке оживляє так одного як і другого, і не в браку сил душі, котрі є спільні обом, чи може ся ріжниця находимо в їх тілах? Так! і не інакше. Природна ріжниця є фізична, в додатку до чого Бог постарався еще о будучність для чоловіка, як се показав в своїх обітницях, підчас коли низші звірята не мають будучности для себе — а також їх організм не є так розвинений, аби міг розуміти висші надприродні річі. Що до всего иншого є собі рівні, тільки величина і вага розуму чоловіка вказують на його висшу здібність і інтелігенцію. Під сим зглядом Творець обдарив чоло-

віка далеко більше, чим звірину. Звірина має менчий розум, чим чоловік, і все, що має, належить виключно до самолюбних інстинктів. Їх найвисшим понятєм, що є добре, а що зле, се воля їх пана, чоловіка. Вони не можуть оцінити моральних засад або природних, бо Творець не дав розумових здібностей до сего.

Та в наслідок упадку чоловіка в гріх і в смерть стан його став далекий від того, в яким був первісно, коли найвищий Суддя назвав його „дуже добрим.“ Позаяк деякі люде розвивали більше низші органи умислові, а за-недбали розвивати висші умственні органи, через се при-тлумили ті часті розуму, в котрих містяться висші розумові сили; однак се органи там ще дальше є і їх можна виобразувати, що є неможливе у звірини, хоч би була майже совершенна в своїм роді. Так отже під тим зглядом Творець наділив чоловіка висшим і делікатнішим організмом (укладом тіла) і був сотворений, щоби ріж-нився від звірини. Вони мають подібні тіла і кости, від-дихають тим самим воздухом, п'ють ту саму воду і їдять подібну поживу, і всі є душами або сотворіння, мають розум; тільки чоловік в своїм лучшим тілі посідає здіб-ність до висшого розумованя, і Бог уважає його за со-творіне на зовсім иншим степені. В міру сего, як гріх понижає його і віддаляє його від його первісної подобі до свого Сотворителя, кажемо, що він стався „звірским“ — більше нагадує звірину, стративши висші і красні почутя.

Се потверджує і св. Письмо. В 1. книзі Мойсея 1:30 читаємо: „І всякому земному звірови і всякому пла-цтву небесному і всьому повзючому по землі, всякій душі живої [по єврейськи: нефеш гаїяг] назначив я всяку траву і зело на харч.“ Також 1:20: „заграйте води душами живими.“

НАУКА СВ. ПИСЬМА

Те саме, що ми пізнали, що первісток життя в людях не ріжниться від первістку життя у инних сотворіннь, котрі віддихають ніздрами, яко відріжняючися від риб, є показане в описі знищеня через потоп. (1. кн. Мой. 6:17; 7:15, 22) Се дуже красно годиться з словами Соломона, що чоловік і звірина мають „однакового духа“ — [по єврейськи — руах, дух життя] — оден рід життя; і „як сі вмирають, так і ті вмирають.“ (Еклез. 3:19) Коли-ж він питає (Екл. 3:21): „Хто бо знає, чи дух людський іде в гору і чи звірачий дух іде в низ у землю?“ він поборує сим поганську теорію, котра вже тоді стала баламутити люде, що чоловік має в собі якусь вроджену силу, котра не дасть йому вмерти, хотия він знаєся, що вмер. Премудрий Соломон жадає від сих поганських філософів якогось наглядного дока-зу. Сей його визов, щоби сі, котрі таке твердять, дали якийсь доказ або виразно призналися, що не мають о-тім ніякого знаня ні понятя, слідує по висказаню своєї думки о сім предметі в стихах 19. і 20.

Ріжниця між чоловіком а звіриною не лежить в тім, неначе би чоловік мав инший рід диханя або життя, а тільки в тім, що він має вищий організм, чим другі зві-рята: що посідає моральні і розумові сили і якості на-подобу тих, що їх посідає сам Сотворитель, котрий має еще вищий організм, духовий, а не тілесний. Як по-висше сказано, надія чоловіка до будучного життя не за-лежить від його вродженої сили, тільки від сего, що Сотворитель в своїй доброті приготував великого Відку-пителя, котрий заслужив викуп для кожної душі, для

кожного чоловіка, і як наслідок сего оживить їх із смерті до життя і кожний, що схоче, може мати життя вічне через *воскресення*, коли прийме усліва Нового Завіту.

Наш Відкупитель: „віддав свою *душу* [життя, своє *єство*] в жертву на смерть“ (Ісаїя 53:10,12), і своєю дорогоцінною кров'ю (життям) купив *душу* Адама [і його потомків] — віддавши *свою душу* (єство) в жертву за гріх. З сего слідує, що відкуплені *душі* Він пробудить із смерті, приверне їх наново до життя, воскресивши їх із стану смерті.

Богато людей думає, що погребані тіла вернуться назад (кожда його частина), всі атоми тіла позучаться знова до купи, та Ап. Павло учить протилежно: „Ти що *сієш* (в смерті), *не тіло будуче сієш*.“ При воскресенню Бог дасть кожній особі (кожкій душі, чи там розумній істоті) таке тіло, яке ласкаво приготував в своїм провидінню; для церкви, для вибраної в сім віці „Невісти“ дасть *духові* тіла; для тих, що (воскреснуть) будуть привернені до нового життя дасть *любські* тіла, але не ті самі, що перемінались в порошок в смерті. — 1. до Коринтян 15:37, 38.

Як при сотворенню Адама через залучення *дихання життя* з організмом повстала *обдарена зміслами істота* або *душа*, так знова розділене тих самих в який би то спосіб і не сталося, кладе конець сій обдареній зміслами істоті або душі, перериває її думки і чуття. Душа (се є, істота обдарена зміслами) перестає існувати; тіло обертається в порошок, а дух або віддих життя вертає до Бога, котрий своєю силою дав його Адамові а через него і всім його потомкам. (Екл. 12:7) Дух або віддих життя повертає до Бога в тім значінню, що чоловік не має дальше власти над ним, як то має її при спадкуванню, і сей дух або віддих життя не може більше залучитися з ним, як тільки за Божою силою. Знаючи се, хто научився від Господа, сей вірить і складає надію *будучого життя* у воскресенні і вірить Богу, що Він учинить се через свого дуже високо возвишеного Представителя, Христа. (Лука 23:46; Діян. Ап. 7:59) Так отже, если би Бог не був постарався для чоловіка о його *будуче життя* через викуп і через обіцяне воскресення, тоді смерть для него була би кінцем всіх його надій. — 1. до Кор. 15:14-18.

БОГ ПОДБАВ, ЩО БУДЕМО ЗНОВА ЖИТИ

Так отже Бог постарався, що *будемо знова жити*: і від часу, як Він об'явив свій славний план, всі, що говорять або пишуть розумно о тім предметі (и пр. натхненні писателі св. Письма) неначе би спільно наперед порозумілися, всі до одного пишуть, що чоловік від смерті аж до воскресення є невідомий нічого, є безпритомний і без чуття; його існованє є повстриманє, западає як би в „сон“. В дійсности, се порівняне до сну дуже надалєся; бо мертві не будуть мати найменшого поняття о часі, який проминув; і хвиля їх пробудженя буде видаватися їм як би другий день по їх смерті. Приміром, читаємо, що наш Господь, говорячи о смерті Лазаря, сказав: „Лазарь, приятель наш, *заснує*: та я піду, щоб *розбудити його (із сну)*.“ Та по хвилі, коли ученики не могли поняття слів Його, промовив: „Лазарь *умер*.“ (Іоан 11:11, 14) Если би теорія о свідомости і притомности в часі смерті була вірна, чи не дивне се, що Лазарь не оповідав нічого, що він там переживав в часі цих чотирьох днів? Ніхто не буде твердити, що він був в „мекці“ в муках, бо наш Господь називає його своїм „приятелем“; а если би він був в небі, то наш Господь напевно

не був би кликав його назад на землю, бо тоді поступив би з ним не поприятельськи. Але, як наш Господь сказав, Лазарь *спав*, а Ісус пробудив його до життя, привів до свідомости, учинив, що він став живою, мислячою істотою або, що душа оживла; а за се добродійство так Лазарь як і його приятелі були всегда Христу дуже вдячні.

Час, в котрім тепер живемо, св. Письмо називає *ночю*, в котрій умираємо і засипляємо в супротивствєнню до часу пробудженя, воскресеня, котрий називає *ранком*: *поєднає на ніч сльози, а довідає радість*.“ — Псал. 30:5

Також Апостоли уживали часто сего властивого звороту, повного надії і впливаючого мир до сердець: Приміром, Лука говорить о першій мученику Стефані, що „він *уснув*.“ Так само записав в Діянях Апостольських, як Ап. Павло, говорячи в Антиохії, ужив тих самих слів: „Давид *уснув*.“ (Д. Ап. 7:60; 13:36) Петро ужив тих самих слів, кажучи: „бо від коли отці *заснули*.“ (2. Петра 3:4)* Ап. Павло уживає того самого звороту в многих разях, як бачимо: „Христос . . . явився більш як *нищот* братам разом, з котрих *многі живуть досі, инші-ж уснули* (впокоїлись).“ — до Коринтян 15:6.

„Боли-ж нема воскресеня мертвих, . . . тоді ті, що *уснули* (померли) в Христі, погубили.“ — 1. Кор. 15:13-18.

„Христос устав з мертвих, *первітком між мертвими* *уснувшими* стався.“ — 1. до Корин. 15:20.

„Ось тайпу вам глаголю: *Всі не уснемо* (не впокоїмось).“ — до Коринтян 15:51.

„А не хочемо, брати, щоб ви не знали про тих, що *уснули*, щоб ви не сумували, як инші, що не мають надії. Бо коли віримо, що Христос *умер і воскрес*, так і Бог тих, що *уснули в Ісусі*, приведе (із смерті) з Ним.“ (1. до Солун. 4:13, 14.) Коли прийде царство, час воскресеня, „говоримо вам яко слово Господнє: Ми, живучи, *полишені до приходу* (присутности) Господньої, не винердимо тих, що *уснули* (впокоїлись).“ — 1. до Солунян 4:15.

Вони „уснули в спокою“, „впокоїлись“ і чикають дня Господнього — дня Христового, тисячлітнього дня — *нереконані* сильно, що сей (Христос), котрому вони поручились, є в силі схоронити їх на сей день. (2. до Тим. 1:12) Ту саму мисль паходимо в Старім Завіті — особливо від часу, як Бог в первий раз проголосив Авраамови *євангелію* (радісну вість) воскресеня. Вираз „він *уснув* з отцями своїми“ приходить дуже часто в Старім Завіті. А Іов виказує сю річ ще виразнійше, ось так: „О, коли Ти сховав мене в гробі (в *прієсновій*, в *теол*, в *аві*, *котре* слово католики перевели фалшиво *через не-кля*) і там *держав мене*, аж поки гнів твій перейде.“ Теперішній час умирає, се час Божого гніву — *засуд смерті* знав на всіх за перший гріх Адама і Еви. Однак маємо обітницю, що в своїм часі сей проклятіє ууветься і через Відкупителя прийде *благословенє* для всіх розів землі. Тому Іов дальше таке говорить: „І положим *речинє* і *єпогадає* знов мене. . . Через усі дні *визначено* мені *часу* буду дождати, *поки* прийде мені зміна. [Тоді] ти *кликнеш* (Іоан 5:25) і я відозвуся: ти *подаси* ласку твору рук твоїх“ (Іов 14:13-15) А в Новім Завіті читаємо відповідь нашого Господа: „Всі, що в гробах, *учують* голос Сина чоловічого [котрий збудить їх із сну і покличе, аби прийшли до повного знаня о Бозі і дасть їм повну (нагоду) *можність* осягнути *житє вічне*].“ — Іоан 5:25, 29.

СВІЧКА — ЯК ПРИМІР

Представмо собі: людське тіло і звіряче тіло, душу і

духа через щось такого, котре загально всім є знане. Приміром, незапалена свічка нехай відповідає неожжененому ще людському тілу; запалена свічка нехай відповідає іскрі життя або початку життя, котрого первісно уділив Сотворитель. Поломив або світло нехай відповідає естwu обдареному зміслами, естwu розумному або душевним силам; атмосфера, воздух, в котрім є кисень, котрий лучиться з углеродом свічки і в сей спосіб підтримує полум'я її, нехай відповідає диханню життя або духови життя, котрий получений з тілесним організмом витворює душу або розумне ество, істоту. Если би случайно знищило щось свічку, полум'я сама собою згасне. Так подібно, если знищиться людське тіло або звиряче, чи то через старість, чи через якийсь випадок, тоді *душа* живе, розумна істота, *перестає існувати*.

Так само, если воздух не має доступу до полум'я свічки, чи то через се, що хто згасить або задує або загрузить свічку у воду, світло також згасне, перестане світити, хотий свічка буде ціла. Так подібно і *души* живе, існоване чоловіка або звиряча *перестає існувати*, если хто затамує чоловікові віллях або чоловік не має воздуха до відліхання, або утопиться або удуситься, хотий тіло може бути сорозмірно здорове. Як запаленої свічки при сприяючих обставинах можна уживати до запалювання других свічок, але коли полум'я раз загасне, тоді сама свічка вже ані саму себе не може запалити, ані других, так подібно людське або звиряче тіло, як довго живе як жива душа або істота, може за Божим правом плодити або розмножати другі душі або істоти — приводити на світ потомків. Але скоро тільки згасне ся іскра життя, скоро душа або істота, ество, перестане існувати, тоді перестають існувати всі сили розуму, чуття і сили розмножування. Що так дійсно річ мається, читаємо в св. Письмі о дітях Якова: „Було усіх *душ*, що виходили з чересел Якових, сімдесять *душ*.“ (2. Мой. 1:5) Яков отримав іскру, силу свого життя як також і свій тілесний організм, а дальше як злука сих обох, отримав свою душу або розумну істоту (розумне існоване) від Ізаака, а дальше від Адама, котрому одинокому уділив впрост живе Бог. Яков також передав живе і організм і душу своїм потомкам; і так є з всіма людьми.

Свічку можна знова запалити; і тільки той, хто вміє і може, сей учинить. Та по Божому розпорядженню людське тіло скоро стратить іскру життя, починає зараз „тліти“, розпадатись, розкладатись, „вертає в порох, з кетрого було взяте,“ і ся іскра життя сама з себе не може вернути до тіла, тільки за Божою силою, тільки чудом. Дятого обітництва *воскресеня* означає, що існоване душі або душа буде наново оживлена, буде неначе наново за-свічена; а позаяк не може бути істоти, ества або живої душі без тіла і без наново приверненої сили життя або духа життя, з сего слідує, що обіцяне воскресенє або обіцяне приверненє душі або істоти каже заключати, що будуть нові тіла, нові організми. Так і св. Письмо запевняє нас, що *людські* тіла, *котрі* вертають до землі, не будуть *привернені*, але що при воскресеню Бог дасть кождому таке нове тіло, яке Він зволить дати. — 1. до Коринтян 15:37-40.

Ап. Павло тут говорить, що в час воскресеня буде особливша класа людей, котра буде гідна отримати нову природу, духову природу на місце людської або тілесної; і, як ми повинні сподіватись, він показує, що сея велика переміна природи станеться в сей спосіб, що вони

отримають *ниший рід тіла*. Свічка може тут також послужити за примір. Возьмім, що тілесну або людську природу представляє лова свічка, тоді нове тіло буде подібне до воскової свічки, котра має яснійше світло а еще лучше до світлячої електричної лампи.

ТОТОЖНІСТЬ ЧОЛОВІКА БУДЕ ЗАХОВАНА

Если би хто инший обіцявав нам воскресенє, що має менчу силу і менчу мудрість, чим наш Сотворитель, ми могли би бути оправдані і побоюватись, що може зайти яка недокладність, через що стратимо свою тотожність і не будемо знати, чи ми є ті самі, що вже жили, особливо ті, котрі отримають велику зміну *природи*, маючи участь в першій (головній) воскресеню як *духові істоти*. Але ми можемо сміло вірити Сему і полагати у всім на Сего, котрий то все буде чинити. Той, що знає кожду нашу думку, може наново відновити її в новім мсзгу так, що не затратиться ні одна ціна наука або важне в наслідки досвідченє в нашім житю. Він є за мудрий, щоби помилився і за добрий, щоби учинити щось недоброго; і все, що Він обіцяв, сповнить в далеко кращій спосіб, чим ми можемо думати або бажати собі.

Слова: тіло, душа і дух, можуть бути ужиті в загальнім значіню що до цілої Церкви. Приміром, Ап. Павло мовив: „Сам же Бог мира нехай освятить вас зовсім, щоби ваш цілий дух і душа і тіло зберіглось непорочно (до приходу) у прихід Господа нашого Ісуса Христа.“ (1. до Солунян 5:23) Мусимо розуміти, що сея молитва відноситься до Церкви яко цілості — до вибраної Церкви, котрих імена є записані в небі. Правильний *дух* заховався тільки в малім стаді. Його *тіло* можна легко розпізнати також і нині, хотий всюди є так багато кукілів, котрий закриває його а навіть придушє його. А *душа* сего стада, його діла, його розум, його розумне існованє видко всюди. Се мале стадо ставить прапор перед людей — а сим прапором є крест, викуп за них.

В ніякий инший спосіб не можемо приложити слів Апостола; бо хотий много людей має ріжні погляди що до захованя духів і душ тих поодиноких людей, до котрих Апостол звертався сими словами, то однак всі мусять згодитися на се, що *їх тіла* не заховалися, але обернулись в порох, як і других людей. Окрім сего Апостол уживає тут слова: тіло, душа і дух в поєдинчім числі, а не в многім, як би повинно бути, если би він відносив ся до кождого члена церкви з осібна.

ПОМЕРШІ ВИЖИДАЮТЬ ВОСКРЕСЕНЯ

Принятий загально блуд, що люде, коли умерають, живють дальше, стався підставою всякого теологічного блуду по цілім світі. Ми всі зблудили, принявши за правду теорію доганського мудрця Плятона, замість прийняти правду Слова Божого. Позбутися сего блуду і тих теологічних мішанин зможемо тільки тоді, коли вернемось назад до Слова Божого. Помимо сего того, що ми вже сказали або написали, звертаючи увагу всіх на слова св. Письма, часто нас питають: „То ви учите, що наші приятелі не йдуть зараз до неба, як умруть?“ Як раз се хочемо вам доказати, що так учить св. Письмо. Єдине тільки св. Письмо, ся одинока книжка між всіма релігійними книжками, вона одинока учить, що чоловік, умерши, є мертвий і про нічо не знає, і його одинока надія лежить у Бозі, що через Христа Він воскресить, оживить мертвих „праведних і неправедних.“ — Діян. Апостольські 24:15.

Коли пригадаємо собі, що так як учать всі майже віри на світі, що на кожну тисячку умерших людей 999 з них йде сейчас на страшні муки до „пекла“, кожний повинен би подумати, що всі люде, коли учують, яка є наука св. Письма, радо і охочо приймуть і повірять сій науці, що смерть — се твердий сон аж до воскресеня, коли пробудяться з сего сну. Та однак так не є! Що се такого, що кожний чоловік скорше прийме за правду і повірить, що його приятелі і його ближні і мільони поган терплять страшні муки в пеклі, чим повірити Слову Божому, що вони всі заснули сном таким твердим, якого ми не в силі поняти? Причиною є правдоподібно людська самолюбність. Вона так оволоділа людьми, що вони дуже мало або зовсім не дбають о других людей, а тільки про себе і о найблизших собі. Се самолюбство є причиною, що вони вмовляють в себе і так вірять, що вони і їх найблизша родина, хоч би не провадили зовсім лучшего життя, чим прочі люде, то однак вони удостоються особливої ласки і підуть впрост до неба між самих святих, хотяй би не знати яке не святе і грішне було їх житє.

Тому коли смерті навістять яку їх родину, се їх самолюбство вмовляє в них, що померша їх особа знайшла ласку у Бога і полинула сейчас до небесних дворів між святих, без згляду на се, як не святе і грішне провадила

вона жите, без згляду на се, як мало оказувала вона в своїм житю Христового духа! Сей блуд єще більше побільшають самі священники, котрі відправляють похорон. Щоби він там не читав з св. Письма, котре говорить ясно, що коли-б не було воскресеня, тоді всі, що уснули, погибли-б на всегда, він в своїй промові дасть зрозуміти, що померший не потребує воскресати, бо він не вмер, а тільки перенісся з низшого степеня життя на висший.

„ХОДИ, РОЗСУДИМОСЯ!“

В своїх промовах священники не дають ніякого доказу на се, що померший не умер а жє, і ніхто з людей присутних на похороні сего не жає. Доказу не дають, бо в св. Письмі не нахолять його. Ніхто про се не питає і не жає, бо люде не є на стільки просвічені в релігійних речах, щоби могли домогатись розумного доказу на потверженє їх слів. До сего прийде аж тоді, коли люде наберуть більшого знаня о Слові Божім, і стануть розумно думати. Ні оден слуга Христа не повинен встидитися, если хто запитає його, длячого він так вірить а не інакше. Ап. Петро заохоче, щоби кожний Християнин знав добре, чогу учить Слово Боже, щоби міг дати поясненє о своїй вірі кождому, хто його запитає. — 1. лист Петра 3:15.

БОГАЧ І ЛАЗАР

КНИЖНИКИ, священники і Фарисеї були найвизначніші люде у Ізраїльтян. Вони були їх провідниками так релігійними як політичними. Одного разу Ісус, говорячи до них, сказав приповідь. Котре загально всі знають, як приповідь о Богачу і Лазарю. Зміст її є такий:

„Оден чоловік був заможний і одягався в порфіру (багрянця червоної матерії) і виссон (тонна матерія) і забавлявся кожного дня весело. І був оден убогий, на імя Лазар, що лежав перед його воротами, цілий в струпах, і бажав насититися окрушинами, що падали зі стола богатого. Тільки пси приходили та лизали його струпи. І сталося, що вмер убогий і занесли його ангели на лоно Авраамове; умер же й богатий і (поховали) погребали його. І в „аді“ будучи в муках, підняв свої очи і побачив Авраама здалеки і Лазаря на його лоні. І закликавши, каже: Отче Аврааме, помилуй мене і пішли Лазаря, нехай умочить конець пальця в воді і охолодить мій язик, бо я мучуся в сій полоніні. І сказав йому Авраам: Сину, згадай, що ти зазнав добра в своїм житю, а Лазар так само зла; ніні же він тут тішиться, а ти мучишся. Та ще й до того між нами а вами велика пропасть утвердилася, щоби ті, котрі хотять перейти звітси до вас, не змогли, ані звідтам перейти до нас. І сказав: Прощу-ж тебе, отче, пішли його в дім моего отця. Бо я маю п'ятьох братів, нехай закликає їх, щоби й вони не прийшли у се місце муки. І сказав йому Авраам: Мають Мойсея і пророків, нехай їх слухають. А він сказав: Ні, отче Аврааме, але коли хто з мертвих прийде до них, покаються. І сказав йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то й коли би хто з мертвих устав (воскрес), не повірять.“ — Лука 16:19-31.

Священники кажуть, що сеся повість св. Письма не є приповідь, але що її належить пояснити дословно. З довірем полагають на ню, як на переконуючий доказ, що нарою для грішників є свідомі муки в огненній полоніні, котрі тривають вічно і з котрих хто там дістанє нема вже ніякого виходу. Если знайдемо, що св. Письмо не підтримує теорії о вічних муках, тоді сеся наука не має в св. Письмі взагалі ніякої підпори і

мусить упасти.

Розберім уважно слова нашого Господа тут сказані і берім їх дословно, літерально, а побачимо, до яких розумних заключень дійдемо.

Богач носив красну одіж і мав подостатком що їсти на кождий день. Нічо иншого йому не закидуєсь, як се бачимо з записаного слова. Вєсь сей масток, який він посідав, його красна одіж і виставна пожива, то все він міг по кімсь наслідити. Если посіданє того всего є достаточною причиною післати кого на вічні муки, тоді певно дев'ятьдесять (90) на сто теперішних священників готові дістатися на вічні муки. Всі священники є богаті на ласку у людей а також нічого їм не бракує що до мошонки; по найбільшій часті отримують вони красну платню. Вони носять найкрасшу одіж і мають подостатком що їсти і знають їсти. Если муки в полоніні огненній є карою для чоловіка за се, що він посідає масток, то яна кара повинна спіткати таких великих богачів, як: Ракефелер, Форд або другі? Само собою розуміється, що не найдеться такий нерозумний чоловік, котрий вірив би, що сі люде повинні піти на вічні муки за се, що вони мають подостатком гроша, красну одіж і їдять богаті обіди. З певністю нема такого нерозумного, котрий би повірив, що справедливий і мудрий Бог пішле чоловіка на вічні муки за се тільки, що він є енергійний, вмє заробити гроші, носить красну одіж і добре собі з'їсть.

Тепер на хвильку погляньмо на другого чоловіка, Лазаря, що о нім говориться? Священники кажуть: „Він умер і пішов до неба і очутився на лоні Авраама.“ Если небо мало би бути тільки таке велике, як лоно Авраама, тоді дуже маленньо люде там помістяться, а з самих священників дуже мало хто там дістанеться. Але що-ж таного учинив Лазар, що заслужив собі на тану велику заллату: бути в небі в великій радості і в славі? Св. Письмо відповідає: Він був убогий, нужденний жебрак, не мав чим прокормитися, бажав мати окрушники, що падали з стола богача, був цілий покритий струпами, лежав у воріт богатого чоловіка а пси приходили і лизали його струпи. Если

така дорога має провадити до неба, тоді кождий, хто бажає, не мусить статися жебраком, лежати у воріт якого богача, їсти окрушини, що падають із стола богача, мати повно струнів і, щоби пси приходили і лизали його. Чи є на світі який чоловік, що має розум, щоби повірив, що Бог жадає сего від кождого, хто хоче дістатись до неба? Скільки священників і оборонців пекольних мук, котрі хочуть дістатись до неба, схотіло-б показати сю свою віру на примірі, що до неба провадить така дорога, і схотіли би статись жебраками, мати повно струнів на собі, положитись у воріт якого багатого чоловіка і дати себе лизати псам? Ані оден з них не схоче вам попробувати сего! Бо ні оден з них не вірить в се, що говорять!

Дальше, священники говорять, що сей богач, коли умер, в аді (в гробі-пеклі) „підніс очі до гори.“ Чи є такий чоловік, щоби бачив, аби мертвий „отвирав, підносив очі“?

Здається, що найнерозумніша частина їх дословного толковання, се місце, де описується, що богач, будучи в озері горючим огнем і сіркою, просить Лазаря, щоби прийшов здалена до него з умоченим пальцем в воді і приніс одну каплю води, положив на язик, щоби його устудити серед поломіни. Що за нерозум! Если огонь є такий сильний, як то учать оборонці пекла, тоді Лазар не міг би приблизитися до него на пять кроків з відром води, а зовсім певно, що одна капля води на його пальці випарувала би, zanim він наближився би до богача на яких 50 кроків.

Дословне толковане сеї повісти противиться здоровому розумови. А о много більше противиться воно справедливості і любови. Дословне толковане не може бути правдиве. Понадто св. Письмо доказує рішучо, що померші є неспівідомі, тому і не можуть мучитись. Що-ж означають ці слова нашого Господа?

Понизше подаємо толковане, котре може задоволити кождого, що має здоровий розум і знає історію:

Слова, сказані Ісусом, се була приповідь, притча. Богач представляв символічно або був образом народу Ізраїльського. Жебрак, Лазар, представляв Поган, котрі довгий час були без знання о правдивім Бозі і не мали для себе ніякої надії, та котрі хотіли жити в єдності з Богом. Ізраїль був одиноким народом, з котрим Бог заключив угоду. Він дав сему народови царську обітницю. (2. Мой. 19:5, 6) Він дав їм Закон; послав їм пророків. Він хотів, аби Закон научив їх чогось. Він дав їм правдиву релігію. Він заступався за ними і боронив їх перед другими народами, що були кругом них. Він приобіцяв їм, що вони не тільки будуть царями, але, если будуть заховувати його Завіт, стануться найбільшою державою на світі і що через них будуть благословенні всі народи і держави.

Для того, коли вони опісля відступили від його Завіту, Бог через пророка обіцяв їм укарати, кажучи: „Вас одних зміж усіх народів на землі признав я за своїх, тим то і пошукувати буду на вас всі провини ваші.“ (Амос 3:2) Сей нарід отже тішився ласкою, багатством, яке спливало на них з рук Бога. Царська одіж, філіотової краски і тонка матерія представляють царську власть і праведність, котру мав приобіцяну сей нарід. Вони одержали найбільшу ласку, яка тільки могла сплити на них з рук Бога, коли Бог Єгова послав Ісуса до них, а не до якого другого народу. (Йоан 1:11) Жиди, яко нарід, були благословенні під кождим зглядом. (до Рим. 3:1, 2) Та книжники, священники і фарисеї, провідники народу Ізраїльського, відкинули Господа Ісуса; тому і вони були відкинені, як Ісус предсказав се. Царські обітници віднято від них, як сказав Ісус: „Відниметься від вас царство Боже і дасть народам, що буде приносити овочі його.“ (Мат. 21:43) Опісля нарід Ізраїльський яко цілість був зовсім знищений і розпорошений. Сей богач, нарід Ізраїльський неначе умер, але люде, що склалися на державу або нарід, жили дальше. Оден рід минався, другий приходив на

світ; але сі люде зазнавали від сего часу всегда великих мук. За ними гонили як за дикими звірами. Сотки літ переслідували їх. Сей богач представляє так Жидівський народ як політичну одиницю, як і самих людей, з котрих складається нарід. Потім, як держава умерла, нарід Ізраїльський зазнав величезних згущань і мук і весда молив він Поган о поміч.

Лазар також умер. Смерть означає зміну обставин. Для одиниці означає зміну обставин від існованя до неіснованя. Для народу або людей може означати зміну від неіснованя до існованя. Також може означати зміну від неласки до певної ласки. Для того смерть Лазаря (була образом) представляла обставини, серед яких жили Погани, а котрі минулись. Ласка Божа прийшла до Поган з хвилею, коли Поганин Корнелій увірував в Христа. Від сего часу аж доси Господь уділяв ласки Погакам і давав їм спосібність статись членами царства. В св. Письмі Авраам дуже часто є ужитий яко образ Бога. Лоно є образом стану ласки; тому Лазар на лоні Авраама представляє в образі Поган, принятих до ласки Божої. Коли Жиди не хотіли прийняти Євангелії і тому відкинули і погордили обітницями статись членами царства небесного, Ап. Павло сказав їм: „До вас (Жидів) треба було перше промовляти слово Боже; коли-ж відкинули ви його і вважаєте себе за недостойних життя вічного, то ось обертаємось до Поган.“ — Діян. Апп. 13:46.

Конець приповіді поясняємо, переповідаючи своїми словами дальші слова Євангелії, іменню: Жиди, будучи переслідувані від кождої народности, молили в слезах Бога о поміч і просили Єгова, щоби послав їм Поган в поміч і уділяв їм полєкші серед їх нещастя. Вони просили о воду, що символічно означає правду, щоби могли мати яку полєкшу. Та Бог відповів їм так: Пригадайте собі, що коли ви були в мене у ласках, ви мали всьо, а Погани (як Лазаря) не мали нічого. Та тепер Погани потішаються надією царства, а вас мучать ваші вороги. Окрім сего між вами а Поганами утвердилася велика пропасть, а сею пропастю є се: Ви відкидаєте Господа Ісуса Христа як свого Відкупителя і Мессію і не хочете статись Християнами; для того ви не будете і не можете бути „Християнами“ і статись „Погаками.“ „Поганин“ не може статись „Жидовином“ і підчинитись під Закон, ані навіть не буде пробувати сего учинити; бо тим самим він мусів би виречися Ісуса Христа як свого Мессії.

Що до п'ять братів, то так річ мається: В часі, коли сесь приповідь була сказана, люде Юдеї були поділені. Одна їх часть була знана як поколіне Юди, друга як поколіне Веняміна, підчас коли многи з них зовсім не вернули з Вавилону з неволі. Если богач представляв жидівську державу або нарід, зложений головно з поколіня Юди і Веняміна, то других п'ять братів будуть дуже красно представляти прочих Жидів (10 поколінь), розкинених поміж инші народи. Просьба згадана в сій приповіді, показує зовсім певно, що ласка Божа устала зовсім так для 10 поколінь, як і для тих, що мали стичність з Ісусом Христом. Десять поколінь погордило Мойсеем і пророками. Вони не повернули до обіцяної землі; а знова другі два поколіня через своїх представителів відкинули Господа Ісуса; тим самим злегковажили Мойсеем і пророками, котрі свідчили о Ісусі Христі. Для того на просьбу, щоби послати ного до п'ять братів, була дана відповідь: Мають Мойсея і пророків. Если вони їх не схотять послухати, то напевно не переконає їх навіть, если би хто встав з мертвих.

Жиди в теперішних часах бачать, що ласка Божа вертається назад до Жидів, як се предсказав Ісус, і та віра як і надзвичайні події показують, що велика пропасть між Жидами а Поганами (Язичниками) починає усуватись. Що Церква є вже майже вибрана ціла, що вкортці ввійде в діло Новий Завіт, і що тоді отворяться очі усіх Ізраїльтян і придуть до пізнаня

правди, приймуть Христа яко Мессію і отримають благословення життя і будуть жити.

Се очевидно мав на думці Ап. Павло, коли писав до Християн, що були з Поган, в Римі: „Бо не хочу, щоб ви, брати, не знали сеї тайни (щоб не були сами в собі мудрими), що засліплене від части Ізраїлеви сталося, доки не увійде повнота „Поган.“ І так (по тім) увесь Ізраїль спасеться, як написано: Прийде з Сиону Спаситель і відверне безбоже від Янова. І се їм від мене завіт, коли відійму їх гріхи.“ (до Римлян 11:25-27: Тут Апостол ясно показує, що коли увійде повнота (повне призначене число до Церкви) з „Поган,“ тоді надійде властивий час, і Ізраїль буде привернений до давнього стану.

Сю пречудну науку в формі приповідки подав тут Господь Ісус фарисеям, котрі в своїй зарозумілості і гордості не хотіли би інакше слухати. Другі також можуть мати з сего науку, іменно, що ласки Божої не можна легковажити, але потреба показати, що вміємо бути вдячні за ню. Ся приповідка нашого Господа, замість підтримати науку о вічних муках, показує наперед справедливість Божу вимірену супроти народу, котрий погордив Його ласками. Сесю справедливість виконав Він в милосердію і любові, маючи на думці той час, коли Господь здійме з них їх засліплене і дасть їм благословенне вічного життя. Се також показує Ізраїльському народови, що він задля безбожності своїх проводирів утратив найбільшу нагороду мати участь в небесній родині.

Теперішні Християни можуть також навчитись дещо з того. Їх проводирі не уважають зовсім на Господа ані на велике число доказів о присутності Христа і легковажать благословенствами, котрі принесе Його царство. Теперішні „фарисеї“ і

другі проводирі перешкаджають прийняти ~~маємо правду~~. Сами не приймають і другим взбороняють її прийняти. Однак під певним зглядом всі відповідають за своє знанс. Тому хто чує, нехай розбирає в своїм розумі і сам досліває собі та найнедасться на сліпо водити сліпим проводирам.

Сі проводирі церковні збезчестили імя Бога Єгови тим, що навчили многих людей втрини, що Бог приготував для своїх сотворить місце вічних мух, підчас коли Бог отверто сказав, що така грішна думка ніколи не прийшла Йому до голови. Церковні проводирі жидівські стали були віддавати божу честь божнови Ваалови, і побудували йому жертівники, щоби на них приносити на всепалене своїх дітей, думаючи, що в сей спосіб вони почитають Бога. Се диявольське почитане введене через старинних Ізраїльтян, сталося підставою науки о вічних муках через теперішних наслідувателів. О тім так Бог сказав через свого пророка: „І построїли висоти Ваалови, щоб свої сини приносити Ваалови на всепалене, а сього я не заповідав і не заводив, ба й на думку воно мені не приходило.“ „Вони позаводили висоти Ваалови в „долині синів Енномових“ (гегенна), щоб переводити через огонь сини свої і дочки свої в честь Молохови, чого я не приказував їм, та що мені й на думку не приходило, щоб вони коїли таку гідоту та Юду (Ізраїля) до гріха приводили.“ — Єремія 19:5; 32:35.

Если в голові Бога Єгови не повстала ніколи подібна думка, щоби видумати тану грішну річ, то як се може бути можливим, щоби в нїм повстала опісля янась думка сотворити озеро огня і сірни, в котрім мусіли би мучитися Його сини і дочка десь тїм, не маючи надії видістатися коли будь звідтам? Приповідь о Богачу і Лазарю зовсім не попірає теорії вічних мух

ЧОГО ІЗРАІЛЬ НАУЧИВСЯ ПРИ ГОРІ СІНАЙ

— 2. Мой. 19:1 до 24:8; 3. Мой. 19; 4. Мой. 4:32-40. —

БОГ ОБ'ЯВЛЯЄ СВОЄ СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВО НА СІНАЙ ГОРІ — СІНАЙ ПРЕДСТАВЛЯЄ ЦАРСТВО ТИСЯЧЛІТТЯ — ЦЕРКВА ПРИБЛИЖАЄСЯ ДО НЕБЕСНОЇ ГОРИ СИОНУ

„Мусиш любити Господа, Бога твого, всім серцем твоїм і всією душею твоєю і всією силою твоєю.“ (5. кн. Мойсея 6:5) „Мусиш любити ближнього твого, як себе самого.“ — 3. книга Мойсея 19:18.

КОЛИ Бог через свого ангела об'явився Мойсейови недалеко гори Хорев і розказав йому йти до Єгипту, аби увільнити Ізраїльський нарід з неволі, тоді також приказав йому, аби він припровадив Ізраїля до Него на Хорев (Синай). В 2. книзі Мойсея 19:3-7 описано, як Бог чикає на горі Синай на свій вибраний нарід. Скоро Ізраїль прибув під гору Синай, Мойсей сейчас вийшов на гору, неначе би здати Богу із всего справоздане. Бог об'явив Мойсейови свій намір і післяв його назад до людей, спитати їх, чи вони хотять і є готові заключити з Ним угоду-завіт. Любий був привіт із сторони Бога зглядом них. Мойсей розповів їм, як Бог післяв його до них, як увільнив їх з неволі і опісля неначе на крилах орла ніс їх до Себе. Ізраїль мусів чудуватись, чому Бог так дуже опікувався ними. Люде правого серця певно зрозуміли, що Бог має в тім якісь свої цілі і наміри і що як раз тепер надійшов час на їх виконане. Без сумніву Мойсей мусів сказати їм, що Бог назначив час на їх увільнене. Та люде щирого і вдячного серця вірили, хотья не розуміли, чому Бог дозволив, що такі великі біди впали були на них в Єгипті. Се було перше пророцтво, котре мусіло словнитися на час. Се показує, що Бог має в своїм пляні назначений час на всі діла.

Великі діла, які Бог учинив в Єгипті, показали, як Він печалиться своїми людьми. Вони були перво-родними Його дїть-

ми між народами; прочі народи є танож його діти, але Ізраїль мав отримати частку і права перво-родного сина. Правда, завіт, обітницю благословеня Він не учинив з ними, але з їх отцями: Авраамом, Ізааком і Яковом. Із виречених слів що до сих завітів виходить ясно, що Божим наміром було, аби вони мали певну громаду помічників яко своїх слуг. О сім оповідають слова, котрі саме розбираємо. Бог хотів учинити їх священиками, вибраним народом, котрі мали опісля послужити яко священики для не-вибраних народів.

Ізраїль прибув під гору Синай в третій місяць своєї дороги. Події, які сталися в дорозі від Червоного моря аж доси, не говорячи о чудесах в Єгипті, приготували їх серця так, що вони могли тепер заключити з Богом завіт. Вони бачили, в який чудний спосіб Бог висвободив їх з неволі, як потекли води із скали. Там в Рефидим Бог приготував подостатком води потрібної їм на ужиток на час довгого їх постою коло Синай. Все те було неначе наперед приспособлено, а в своїм часі вода потекла. Хліб падав з неба обильно і заспокоював денні потреби так великого множества людей. Не маючи потрібного оружя до війни вони ставили сильний опір своему ворогові Амаліюві і його зовсім поконали. Що ся подія з Амаліювом має особливе значіне, пізнати з сего, що по сій битві Мойсей поставив жертівника і дав йому імя: Єгова-Нісці (2. Мой. 17:15); се є,

„Господь є моїм прапором.“ Бог розвинув там свій прапор і проголосив війну з Амаликом, що означає: цілковите знищення цих людей. Амалик представляє цих людей, котрі не схотять дозволити Божим людям, аби вони досягнули своє наслідство, котрі не схотять допустити, аби Бог благословив своїх людей, котрі не схотять дозволити, аби світ ввійшов в завіт благословення, котре Бог приготував для своїх дітей. Бог проголосив війну проти всіх таких; і кінцем їх буде їх знищення.

БОГ ОБЯВЛЯЄ НА ГОРІ СИНАЙ СВОЄ СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВО

Люде радо згодилися заключити завіт з Богом Своєю і Мойсей вийшов на гору, аби се заявити. Бог післяв його назад до людей сказати їм, щоб були готові на третій день, бо тоді Бог обявить своїм услів'ям. Та коли надійшов третій день, був се день страшної слави. Густа п'ятьма покрила гору і виглядала як би ціла була в огні. Страшні громи стали греміти, блискавки блискали переразливо і певно падав сильний дощ. Ціла гора тряслася як би серед землетрусу; і з тої темряви голосніше над громи було чути голос труби, котрий змагався з кожною хвилиною, а вінці сильний голос став промовляти у слух всім людям слова Десять Заповідей, (до Жид. 12:18,19,26) Сі з'явиска були за страшні так, що люде не могли їх знести і утікли з під гори і станули оддалеки. І стали просити, нехай Мойсей стане між ними а Богом і казали: „Нехай не розмовляє з нами Бог, ато помирисмо.“ — 2. Мойсея 20:19.

В такий то спосіб Бог обявив свою присутність і нарід чув голос його. І знова Бог покликав Мойсея на гору до Себе і перебував він там сорок днів. В сім часі Бог дав Мойсейові різні вказівки, як часть свого завіту, і різні установи, як мають жити в дома та як мають почитати Бога.

Як Мойсей опісля кинув на землю обі камяні таблиці, на котрих Бог виписав свої заповіді і як по тім написано їх наново, всі майже о тім добре знають.

Ізраїль побачив, що хотія вони отримали надзвичайно велику ласку, то щоби позістати на дальше в тій ласці, вони мусять додержати свої зобовязання. Тут при горі Синай вони пізнали дещо о праведности Божій. Вони спізнали також і о своїй вродженій слабості і що Бог тільки в своїм милосердії їх приминає, не уважаючи на їх слабі сторони. Так описує Ап. Павло в листі до Римлян 7:7-13. Ізраїль вийшов з Єгипту, як улюблений нарід Божий, як „живий“ маючи надію дістатись до Ханаану. Та коли отримав Закон, сей закон сейчас вивив їх гріх: і Ізраїль „умер.“ Кождий добрий Ізраїльтянин зрозумів, що він не в силі отримати сеї ласки ані бути в ласці Божій, заховуючи Завіт заховуючи Завіт заключений на горі Синай. Через се, що Закон наказував: „НЕ чини сего і того.“ тим самим побуджував в них улашту природу, аби чинила як раз се, що було заборонене. Але установка священства, котре Бог поручив заложити, провадило людей до Божого милосердя, якого доступали через приношені жертви за гріх і через жертви примирення. Так отже Закон своїми строгими приписами враз з своїм священством, котрі мали покривати гріх, вказував на потребу Христа. — до Галат 3:24.

Хотія Бог мав свою особливу ціль в Ізраїлі, щоби наділити їх добром, і щоби могли вони се досягнути Він учив їх приписами свого Закону, то при тім Він мав еще иншу ціль. В тім показав Він для цілого світа важну лекцію, котра має бути пересторогою для него на всегда. На дві річи Бог хотів там вказати: 1.) Хананіти, до котрих землі мав незабаром увійти Ізраїль, упали так низко в своїх обичаях, що сталися правдивим нещастем для людей. Тому Бог постановив знищити їх, як знищив Содому. Вони були для людей неначе той рак на людськїм тілі. Тому Бог ужив Ізраїльтян неначе інструменту, аби їх знищити, щоби прочі люде не попали в таке саме

зіпсуте. (3. Мой. 18:3,22,25) 2.) На горі Синай Бог, заключаючи Завіт з своїми людьми, дав їм закони і приписи, котрі мали вказувати їм дорогу і напрям, як мають поступати у всіх своїх справах так суспільних, соціальних як також в справах, котрі тичились других держав; сі закони і приписи були тою цілющою медициною для світа.

То, що Бог учинив в Єгипті, коли поразив Фараона і знищив силу Єгипту, було наукою для цілого світа на всі часи яко доказ власти і сили Божої. Без сумніву через многі роки світ відчував на собі сей удар дуже болючо і відчував його і до тепер. Так отже закон, даний на горі Синай, стався для держав і народів силою, що додавала їм життя як і договоровакою для них. Християнство, котре каже, що воно йде слідами Христа і за його наукою, в дійсности приняло Десять Заповідей, даних на горі Синай, за свій прапор і взір для себе і хотія помилилося що до сего, то все таки воно вказувало на праведність і святість Божого закону. Але як було з Жидами, так подібно дієся з Християнами. Сіль звітрила: тому викидаєся її, щоб топтали люде. — Євангеліс Маттея 5:13.

СИНАЙ ПРЕДСТАВЛЯЄ ТИСЯЧЛІТНЕ ЦАРСТВО

Гора Синай вказує дуже красно на заложене царства Божого, коли то справедливі вимоги Божі будуть знані ВСІМ людям. Вона таки представляє се царство. Ученики св. Письма давно пізнали, що св. Письмо під словом „гори“ розуміє „царства“ (Іса. 2:2), але не все розуміли, що в горі Синай Бог подав образ свого царства. Се показано в кількох образах, але здається найкраще показано, коли Мойсей пораз п'ятий вийшов на гору. (Загалом він виходив на гору сім (7) разів.) (2. Мой. 24:12,15) На розказ Божий взяв тоді з собою сімдесят (70) старців Ізраїльських і Арона і його синів: він взяв також Ісуса (Йозуе). Коли вийшли на гору і були вже досить високо і перебули там кілька днів, Мойсей враз з Ісусом лишив старців а самі перейшли поза хмару, яка покривала гору і вийшли на сам вершок під яний небозвід. В тім є показане Боже царство. Мойсей на вершк горі, будучи понад хмарами, представляв Христа; а його слуга Ісус (Йозуе) представляв велику громаду (компанію), „слуг Христових“ а понизше хмари, а однак еще на горі, не бачучи себе взаїмно, були 70 старців Ізраїльських, котрі представляли старозавітних праведників, що будуть князями по усій землі. У стіп гори зібрався нарід і чикав, що Мойсей і їх старці принесуть їм від Бога. Нарід представляв цілий світ, котрий буде отримувати провід і благословенє через представителів царства.

Хто в сїх подіях не хоче бачити нічого більше, тільки чисті події, котрі записала історія, сей відкидає і погорджає Тим, котрий промовляє з неба (до Жид. 12:5), бо Бог тепер промовляє так голосно до своїх людей через записане Слово, як вчили промовляти до Ізраїля; бо події і чудні дива, які були тоді на горі Синай, символічно представляли сі події, які прийдуть, коли Христос буде вдруге присутний. Прикро сказати, але мусимо, що майже всі „християнські“ священники не хотять признати тих записаних подій за правдиві. Вони уважають їх за видумки а не за дійсні історичні події. Тому є не приготовані і не чують, що Бог говорить і тому не можуть пізнати, що сими страшними подіями теперішних днів се промовляє Бог і дає про себе знати. Події гори Синай повтараються вдруге та на велику скалю. Тепер промовляє Бог через своє Слово. В короткім часі на світ прийдуть такі страшні події, що перестрах огорне його і спізнає в тім Бога. Подібно як Ізраїль так і увесь світ стане просити, аби хтось вставився за ними і станув між ними а Богом; і тоді побачать, що Бог вже мав готового Посередника; се є Ісуса і його співнаслідників в царстві, і що сей Посередник є готовий піднятися свого діла.

ЦЕРКВА ПРИБЛИЖАЄСЯ ДО НЕБЕСНОЇ ГОРИ СИНАЙ

В дивний спосіб дав Бог пізнати себе на горі Синай. Чогось подібного не було ніколи перед тим або опісля. Мойсей, пригадуючи се, каже: „Чи чував який нарід голос Божий, що промовляв з поломя, як ти чув, та й щоб він зівстав живим.“ (5. Мой. 4:33) В сей спосіб Бог показав себе явню своєму народови, що Він є з ним. Ніхто з людей не міг щось подібного учинити, що Ізраїль бачив і чув і відчував при горі Синай; ніхто не може пояснити сего; і тому або мусить прийняти се за правду або відкинути. Ап. Павло в посланю до Жидів, говорячи о повні Божій на горі Синай, поясняє, що се Церква приближає до небесної гори Сион, де Бог перебуває. Але окрім сего порівняня, він там говорить, що прийде час, коли голос Божий потрясе небом і землею. То, що зазнав Ізраїль при горі Синай, відповідає сему, що світ мусить зазнати, коли буде закладатися царство Боже. Трясенє гори представляє, як царства сего світа хитаються і падають перед присутністю Божою. „Двигому всі народи (дежави), — і прийде Той; що його бажать всі народи (держави).“ (Аггей 2:7) Тоді Бог окаже свою святість і зажадає від світа так, як сего жадав від Ізраїля. Правда, котра проповідується світові, є сим Божим средством, котре трясє землею аж до її основ; а його слуги голосять світові, що світ наслідить землю, се є. прийде реституція, „ново-настане всього“ із всіма його благословенствами, о котрих пророкували пророки Божі. Але з них скористають люде аж тоді, коли поєднаються з Богом, полюблять його з цілого серця а кождий буде любити ближнього як себе самого.

Хотяй звичайний Ізраїль в так многих разях представляв духового Ізраїля; їх досвідчення представляли досвідчення духового Ізраїля, то однак послідователь Ісуса не уважає Синай за свого провідника. Він бачить, що там Ізраїль представляв радше увесь людський рід, котрий буде припроваджений перед Бога, коли буде założене його царство, чим житеві досвідчення духового Ізраїля. Факт, подія в житю духового Ізраїля, котра найбільше відповідала події або досвідченням тілесного Ізраїля під горою Синай, се був день пятидесятниці, де також показала сила Божя; але велика неподібність їх по-

казує, що події Синай-гори не були типом або образом того, що сталося в день пятидесятниці. В той день духовий Ізраїль (Апостоли і згромаджені з ними) отримав духа правди, котрий був не тільки благословенєм для цілої Церкви, але також для кождого поодинокого члена, бо був для них покріплюючою силою. Тому, як учить Ап. Павло, оправданє Закону словнилося в кождім сплodgeнім через святого духа. Для таких Закон Завіту (гори Синай) не є конечний, позаяк дух Божий, що перебуває в них, виконує оправданє. — до Римлян 8:4; 10:4.

Мусимо тут звернути також увагу на приписи, розпорядження, які дав Мойсей, як о сім пишеться в 3. книзі Мойсея 19. Десять Заповідей, дані на двох таблицях, обіймають в собі все, що потреба чоловікови знати, як має відноситися до Бога і до своїх ближних. Окрім сих, було еще багато інших річей, котрих Ізраїль мусів учитись, а котрі показували Закон в його остроті, як він був виложений в Десятьох Заповідях. Сі десять заповідей представляли Завіт-угоду; а приписи, котрі Мойсей виловив (деякі з них є подані в 3. кн. Мой. 19), говорять о обовязках сего Завіту-угоди, подібно як оправданє послідователя Ісусового, котрий посвятився Богу, з'обовязує його чинити волю Божу. Саме оправданє і його давніші з'обовязаня, яких піднявся в хвилі посвяченя себе, еще не вистарчають; бо праведний буде жити з своєї віри, а не тому, що він зівстав оправданий через віру. — до Жидів 10:38.

Опріч негативної сторони Закону, значиться, Закон в своїх заповідях забороняв чинити се і те, іменню: не чини се, не роби се і т. д., була там також позитивна сторона, значиться, були там приписи, котрі приказували чинити, як се красно показано в словах, котрі ми взяли за тему нашого писаня. Закон, котрий забороняв почитати других богів, котрий не казав чинити кривди ближньому, коли дістанєся до доброго серця, сей само собою стане щиро почитати Бога і буде любити свого ближнього. Головний зміст сего Закону подав наш Господь в сих словах: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм і всею душею твоею і всею думкою твоею. Се перва і велика заповідь, а друга подібна їй; Люби ближнього твого, як себе самого. (Мат. 22:37-40) Хто хоче мати жите, сей мусить виконати сі заповіді в цілій їх повноті в своїм житю.

ВІД АВРААМА ДО СОЛОМОНА

ОБРАЗ ОСТАТОЧНОГО ОСВОБОДЖЕННЯ ВСЕГО ЛЮДСЬКОГО РОДУ — ЗАЛОЖЕНЕ ЦАРСТВА МЕССІЇ ПОКАЗАНО В ОБРАЗІ — ІНШІ ПОДІЇ В ІСТОРІЇ НАРОДА ІЗРАЇЛЬСЬКОГО МАЮЧІ ТИПІЧНЕ ЗНАЧІНЄ

„Господь милосердний і благий, до згину повільний а до добротою великий.“ — Псалма 103:8.

БІБЛІЯ, св. Письмо йде всегда поперед часу. Для людей Божих вона є тим стовпом хмарним і огненным. Великі діла, які Бог ділає в теперішнім часі через Господа і членів його тіла, се неначе впроваджуванє в жите давних прообразів, котрі тисячі літ наперед були записані.

Починаємо від Авраама, отця тих, що вірують Богу, котрий перший отримав від Бога завіт і обітницю, що через него і через його насінє будуть благословенні всі роди землі. Завіт тоді „відчинився“ і мав привести до жита насінє небесне і земське; сей завіт заключав в собі землю Ханаанську яко вічну послість для Авраама і його земського насіня. Духовим насінєм, як доказано, має бути Церква Божа — Ісус і його вірні послідователі, котрі сплodgeні через Святого духа є покликвані стати спів-наслідниками з Ним, і котрі wraz з Ним становлять се насінє Авраама, котре має благословити.

ОБРАЗ ОСТАТОЧНОГО ОСВОБОДЖЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОДУ
Історія Авраамового насіня через Якова, званого загално

синами Ізраїля (зміж котрого головню вибирає Бог людей віри, котрі будуть земським насінєм і благословити людей), є підставою Старого Завіту, як се записано в св. Письмі. Там подано багато примірів, котрі в образі представляли в далекій будучности діяльність Божу, коли то Він буде мати до діла з цілим людським родом і дасть їм себе пізнати, як се учинив був з Ізраїлем. Тому Ізраїль мусів зазнати на собі різних досвідчень. Найпершим і найважнішим з них була їх неволя в Єгипті. Приведені там за Божою волею, здавалося, яко би Бог зовсім забув за них подібно, як вони його забули — вірний образ всіх людей і їх жита перед всевітною війною.

Бог підняв Мойсея як висвободителя для Ізраїльтян. Специально приготований до сего, будучи вихований в домі Фараона, в 40. році жита він поставив себе до услуг своїм людем. Та його не прийняли. Однак се послужило, що стали про него говорити. Коли їх неволя ставала тяжша, коли надійшов вже Богом предсказаний час (1. Мой. 15:13), тоді стали охотній-

ше слухати. В своїй часі Бог післав Мойсея, та Фараон навіть не хотів звернути уваги на його просьбу за Ізраїлем. А коли Мойсей сказав, що се Слова, Бог Ізраїльський, казав йому жадати сего, він в гніві відповів, заклавши собі: „Хто сей Єгова (Господь)?“ — 2. книга Мойсея 5:2.

Отож потреба було, аби Бог об'явив свою велич і силу, і тому на слово Мойсея упали на Єгипет одна по другій дев'ять тяжких кар. Коли Фараон просив о пільгу, на слово Мойсея кари уставали. Аж десята кара зломала опір Фараона і його дорадників і переміла нарід страхом і розлукою. Тоді Єгиптяни вже не тільки хотіли дозволити народови Божому опустити Єгипет, але ще просили їх, аби забиралися і то як найскорше і охотно давали їм одіж і багато дорогоцінностей. — 2. книга Мойсея 12:35.

Се освободжене Ізраїля є також образом; воно показує в який спосіб Бог покаже свій намір і силу в теперішнім часі, аби освободити своїх вірних людей з неволі зла і взяти їх до себе, і увільнити свій пригнетений рід людський з під сили і влади сатани (Фараона) і з під теперішнього злого порядку сего світу, політичного, церковного і соціального. Кари нанесли на Єгипет страх і розпуку; але „сила“ Єгипту була зломана в Червоному морю. Бог промовив дорогу для своїх людей посеред води і зачинив її за ними, коли перейшли; а затопив усю армію Єгипетську, що хотіла винористати Боже діло, що би знищити його нарід.

Коли Ізраїль прийшов до гори Синай, Бог там показався їм і дав їм пізнати заповіді Завіту, котрі, если будуть заховувати, будуть могли УДЕРЖАТИ ІХ на становиску його вибраного народу. і будуть наділені найпершим його благословенем, що би у відповідній часі могли бути готові сповняти його службу, коли Він схоче благословити всіх людей. На Синаю Ізраїль довідався, що Богу можна служити тільки в святості серця; а вони показали всім, що вони боялися його, бо утікли з перед його лиця, Бог в своїм милосердію учинив Мойсея посередником між собою а ними і також установив для них священство, що би в сей спосіб міг їх приймати.

Закон на Синай горі об'явив людям, що Божі вимагання є справедливі. Завдяки сьому законowi і його людям, і також навіть теперішньому християнству, котре помилилось і взяло закон гори Синай і поставило його як свій прапор, велика часть світа спаслася і не впала до цілковитого зіпсуття, до чого світ був би напевно упав, если би не мав його. Стан „цивілізованого“ світу за часів Ап. Павла — а Греки і Римляне уважали всіх прочих людей варварами, дикунами — показує нам, що без допомоги Божої, світ не може охоронитися перед зіпсутем. Се, що там сталося, показує нам в який спосіб Бог дасть пізнати себе, коли буде закладати своє царство, що як раз тепер відбувається. Св. Письмо предсказує, що Бог об'явить себе людям символічно, образowo, через громи, блискавиці і землетрясення, в хмарі, в бурях і всесвітніх нещастях, котрі то знали нарід бачив на горі Синай.

ЗАЛОЖЕНЕ ЦАРСТВА МЕССІЇ ПОКАЗАНО В ОБРАЗІ

Діти Ізраїля оставали майже 12 місяців коло гори Синай. Сей спочинок був задля многих причин. Мойсей був два рази через 40 днів на горі Синай, отримуючи від Бога ріжні вказівки; а нарід тим часом спочивав і набрав сили по тяжких часах в Єгипті. Також будовано там Намет — чого не можна було робити в дорозі. Коли рушили в перед, а була то часть незаселеної пустини, тому не сподівалися ніякого опору. Але з того маршу не були вдоволені; також нарікали на манну а вкінці Ізраїль став зовсім невдоволений з того, що Бог діяв для них.

Коли Ізраїль прийшов до границі Ханаану, рішив післати наперед перевідчиків, звідунів. Бог пристав на се, як се БІВ

звичайно діла, коли його люде хотять йти своєю дорогою. Але се вийшло на їх шкodu; бо їм принесли ложні вiсти і вони прийняли се за правду. Вони скорше дали послух фалшивим вiстям, чим правдивим, бо їх серце було лихе. Хто хоче вислідити дорогу Божу, котру Він назначив йому йти, мусить всегда попасти в сумнів. Люде прийняли слова фалшивих звідунів. Вони сказали їм, що Ханаан се не пригожий край, що там згинуть, если підуть; і Бог сказав, що ся генерація мусить вимерти в пустини, і аж їх діти наслідять землю. Тому мусіли мандрувати по пустини через сорок літ аж всі, маючі висше двацять літ, коли опускали Єгипет, померали. Ізраїль висше двайцять літ, коли опускали Єгипет, померали. Ізраїль в дійсности віднинув Бога, тому і Він віднинув сю генерацію: „Так що я поклявся в гніві моім, що не ввійти їм в упокій мій!“ — Псалма 95:11.

Коли скінчилось сорок літ, коли вимерла сея генерація включаючи Мойсея і Арона, Бог запровадив Ізраїля через Йордан ріку до обіцяної землі. Але вона могла статись їх тільки через завоюванс. Бог міг так учинити, що міг вигубити всіх жителів землі, але се означало би, що Ізраїль мусив би прийти до пустої землі; а Бог хотів, що би вони тишились благословеннями землі, скоро тільки прийдуть до неї. Також увесь світ мав мати з сего науку; іменно, Бог ужив Ізраїля як свого знарядя, що би знищити великих грішників сеї землі і в сей спосіб оказати, що Бог не любить гріху і його карає. — 3. Мойсея 18:25.

В протягу шість літ Ханаан підбито о стільки, що можна було поділити його поміж покоління, на дванайцять частей. Поколіне Левітів, котрі представляють посвятивших себе у віці Євангелії, не отримало ніякої частки в землі; бо їх частиною була служба, були відлучені від землі а призначені на службу Божу. Деякі події при завоюваню землі є образами і представляють остаточну битву, яку Бог розпочав тепер над злом і над лихими інституціями. Пророк Ісаїя показує, що битва під Беторон є образом події, яка станеться, коли Бог стане закладати своє царство. — Ісаїя 28:11; книга Ісуса Навина 10:10, 11.

ІНШІ ПОДІЇ В ІСТОРІЇ НАРОДА ІЗРАЇЛЬСЬКОГО МАЮЧІ ТИПІЧНЕ ЗНАЧІННЯ

Ізраїль не був довго вірний Богу, ані не був вірний самому собі як Божому народови. Вони заперестали нищити Ханаанітів; і скоро попали в дійсне ідопоклонство і Бог віддав їх в неволю сусіднім народам. Если би були вірні Богу, се не було би; та вони стали задивлятися на своїх сусідів, і слаба людська природа взяла верх. За чим шукали, се і знайшли, і можливо що вмовили в себе, що вони того потребували, іменно, предмету або річи, за допомогою котрої вони могли скорше виразити чувства свого почитаня для Бога.

Сатана не старався повтримувати людей перед віддаванем почести Богу, а тільки старався відвернути їх від віри в невидимого Бога. Він ненавидить віру в Бога; але забобонність то любить. Сей довгий період в історії Ізраїля мало доброготорпелности Божій. За гріх стягнули на себе остру кару, але коли стали молити його о милосердіє, Він всегда вислухував їх. Тут також маємо головні зариси, котрі вказують, в який спосіб Бог буде воювати із злими властями. Битва Гедеона в Езраїель є зовсім ясно показана, що вона вказує на важну подію, котра ще відбудеться; а передчасне освободжене Ізраїля від північних Хананейців через Барака вказує ясно, що Господь зійде і вдарить на темні сили мучителів і знищить їх до ноги. — Псалма 80.

Кожний упадок дався відчуті Ізраїлю, а конєць часу судів був одним з нещастя для него. Филистини напали на Ізраїльтян, побили їх і взяли з собою Скиню Завіта. Священники, ко-

трих представляв Гелій і його сини, були поубивані. Скинью Завіта забрали в неволю, а столиця Сіло зістала знищена.

Саме на той час Бог приготував Самуїла, як відновителя держави. Ще в утробі матерній приобіцяний на службу Богу, яко хлопець був вірний Богу хотая довкола себе бачив зіпсуте духовенство, котрому щоденно служував. В своїм часі Бог покликав його на одвічальне становище серед Ізраїля, щоби освободити його, загірті і поучити і наставити на праву дорогу. Під управою Самуїла Ізраїль піднісся з упадку і допростав державу до добробиту і просвіти. Самуїл є приміром для усіх Господніх слуг. Він працював сам оден; не мав багато подібних собі, аби йому помагали в його ділі; діло се не було популярне і не виказувало сейчас озочів; та він служив своєму Богу і своєму народови, маючи перед собою його добро. І Бог благословив його так, як про жадного в Ізраїля не згадує св. Письмо.

Але Ізраїль не був задоволений. Він хотів бути подібний сусіднім державам; люде думали, що буде краще, коли будуть мати царя-князя. Не могли сего бачити, що Бог був їх царем, як також трудно було їм почитати його, не маючи намацального образу, візерунку. Хотая Бог сказав Самуїлові пристати на їх бажання, то однак заявив, що поведене Ізраїля означає в дійсности, що нарід не хоче мати його за свого царя; а Бог Єгова мав бути царем Ізраїля. (5. Мой. 33:5) Савла вибрано царем, і Бог уділив йому всего, що було потреба до доброго провадження державою. Але Савл був упертий, і се вінци довело його, що став ненавидіти всяку висшу власть і не повинуватись її; що було причиною, що стратив царство, скинуто його з царя.

Савл є образом усіх тих, що то чи поодинокю чи громадню, буди ядліювані ласками і благословеннями Божими, але їх ужили на зло; сі так звані „дукаві слуги, раби,“ котрим належить плач і скрегіт зубів. Він представляє тих, що то про

око удають, що служать Богу, але серцем є облудні. Самуїл жалував Савла, але мусів переконатися, що є інші особи, з котрими він повинен симпатизувати а не з такими, котрі погордили отверто обявленою волею Бога.

Підчас коли Бог відкинув Савла, Він вже мав на мисли кого другого, іменно молодого Давида з Вфлему. Того казав Він помазати на царя, хотая був еще хлопцем, на се, щоби міг резимутж свій розум, котрий і так був бистрий і свою вдачу і уособлене, котрий з ~~природою~~ був вірний і енергічний, аби знав, як опісля поступати, будучи царем. Хлопець зазнав багато досвідчень, деякі були дуже присміні а деякі дуже тяжкі; і так виріс на мушину, будучи вірний Богу, і виробив собі плян, як має поступати, коли стане царем. Його жите було побожне. Головно займався долею народа Божого, над котрим він був помазаним царем. Давид своєю працею зміцнив царство, котре було замелало під Савлом, і підбив під себе всі краї і народи, котрі заселяли землі, котрі обнимав Завіт заключений з Авраамом. Се показувало в образі на працю, яку доконав наш Господь через свою Церкву від часу поматку своєї присутности — „паровсіі.“

Наперед чим могло прийти величаве царство і бути знане всім, як було показане через Соломона, треба було чи-мало приготувати. Останні члени духового Ізраїля мусять бути приготувані, а правда призначена на свій час мусить бути виложена ясно, щоби могли розумно виложити її людем. Се вже сталося; і зближаєся вже час, коли царство буде заложене і буде знане всім; коли тілесний Ізраїль поверне до своєї землі а всі народи землі отримають від Бога благословене. Усі люде і осподні в теперішнім часі мають ласку, що можуть брати участь в тім великім ділі, котре, як пізнаємо з св. Письма, старозавітні особи виконували також, але тамто було лиш прообразом теперішнього.

ЛЬГОС - ПОЧАТОК СОТВОРЕННЯ БОЖОГО

„На початку було Слово [Льгос] і Слово [Льгос] було у Бога і богом було Слово [Льгос]. Воно було на початку у Бога (ю Богу). Все Ним сталося і без Нього ніщо не сталося, що сталося.“ — Йоан 1:1, 2.

Слово, Льгос, було першим сотворінем, яке Бог Єгова сотворив, коли розходиться о розумні ества. Довго перед тим, чим був сотворений чоловік, скорше чим наша земля виїшла з свого хаотичного стану, довго перед тим, чим були сотворені ангели і херувими, Божя сила привела на світ свого Сина на духовім степені — став існувати Божий Перво-родний Син — славний, совершенний, прекрасний — образ самого Бога Єгови.

Евангелист Йоан називає сю істоту „Словом,“ по грецьки „Льгос,“ як Слово, Виражене Бога. Старий Завіт називає його символічно: Премудрість. „Бог Єгова мав мене перед початком путей своїх, перш чим що сотворив, з правнів. ... Тоді була я, Премудрість, при Йому стрітельною і була його радостю день за днем, веселячись перед Ним увесь час.“ — Книга Прип. Соломона 8:1, 22-30.

Ся мугуча особа, представлена під іменем Премудрість, як говорить Ап. Павло, була „образом невидимого Бога, Перво-родний з усіх сотворінь.“ (до Колос. 1:15-18) Так само Псалмопівць говорить: „Ним, що Бог учинив його: „первородним, найвищим над царями землі.“ (Псал. 89:27) Ісус, говорячи о собі, заявив, що Він істнував перед тим, чим стався чоловіком: „Хоч я свідчу сам про себе, правдиве є моє свідочтво, бо я знаю, звідки я прийшов ... Перш, чим Авраам був, я є.“ (Йоан 8:23, 59) Прославлений Христос, коли вже вознісся на небо, у видіню Йоанови заявив ту саму велику правду, що Він

був „початком Божого сотворіння.“ Він також сказав: „я є Первий і Останний.“ — Одкрите 3:14; 1:17; 2:8.

Всі ті місця св. Письма потверджають наведені на самім початку слова Евангелисти Йоана, що Слово, Льгос, яко найперший син Бога, котрий опісля стався Відкупителем світа, існував давно перед тим. Він був найперший не тільки що до віку, але також що до чести, гідности і становища, був полад всіх других синів Божих; не було другого подібного йому — Він був перший і впрост сотворений через Бога Єгову. „Все Ним (Словом, Льгосом) сталося, і без Нього ніщо не сталося, що сталося.“ „Бо Ним сотворено все, що на небесах і що на землі, видиме і невидиме, ... все Ним і для Нього сотворене.“ (до Колос. 1:16) Він не був творцем у властивім значіню сего слова, але в дальшій. Він творив як Слуга, як Речник Бога Єгови, сотворював в імені Бога прочі його діла. Так отже Він був не тільки Перво-родним перед всіма іншими сотворіннями, але що до Нього самого Він був і останним, котрого Бог Єгова сотворив. Се і потверджує Ап. Павло: „Для нас оден є Бог, Отець, Від котрого все. .. і оден Господь Ісус Христос, ЧЕРЕЗ котрого все.“ — 1. до Коринтян 8:6.

Правдою є, що много люде помилялося і не вміло оцінити не тільки божої особи Бога Єгови, але також і величи Сего, котрого називають Сином-Богати.

В ТЕМНИХ ВІКАХ

Були часи, коли люде не посідали св. Письма в своїй мові, коли тільки дуже мале число уміло читати, коли ніхто не мав такої біблії (з відносинами і вказівниками), як тепер маємо. Тому не повинно нас чудувати, що в тих часах закралася ріжні блуди до віри, котру передала Церква. Жиди говорили, що Ісус з Назарету був обманщиком, і що свої чудні діла творив за силою упавшого ангела, Вельзевула. Чи-ж буде що в тим чудного, коли серед горячої дискусії деякі з послідувателів Ісуса старалися надати Йому більші титули, щоби тим збити своїх противників, котрі уважали Мессію звичайним грішним чоловіком?

Дятого нічо дивного, що вже з початком третого столітя стали приписувати Христу се, чоґо ні Він сам не учив, ані Апостоли не записали. Апостоли учили, що Ісус „є Сином Бога всемогучого.“ і що Він був „святий, безвинний, непорочний, відлучений від грішників.“ (до Жид. 7:26) Наш Учитель сам учив таке: „Отець мій більший, чим я.“ „Він післав мене.“ „Я зійшов з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене.“ „Чинити волю Твою, мій Боже, моя радість; і закон Твій в глупині серця мого.“ Іоан 14:28; 6:38; Пса. 40:2

Правда, Він також сказав: „Я і Отець се одно.“ (Іоан 10:30); але Він пояснив, в чім лежить ся єдність, — що се була єдність волі, цілі і діланя. Позаяк Він підчинив себе цілковито під волю Отця і воля Отця сталася для Нього його волею; тому були вони одно. — Іоан 5:19-23.

Ісус показав на примірі, про яку єдність Він говорив, коли молив Отця свого за учениками: „Отче святий, збережи їх в ім'я Твоє тих, котрих дав еси мені, щоби були одно, як і ми... щоби всі (Апостоли і всі ті, котрі задля їх слів увірюють в мене), щоби всі були одно, як ти Отче в мені, а я в Тобі, щоби і вони одно були в нас.“ (Іоан 17:11, 20, 21) Само собою розуміється, що Ісус не молив, аби його ученики сталися всі одною особою, Богом, але, щоби вони всі були одної думки, одного серця, всі були однаково вірні і послухні слову і волі Божій. Таке одно, таке єдність, Він сказав, була всегда межі Небесним Отцем а Ним.

Покинувши просту і ясну науку Ісуса і Апостолів, деякі загналися так далеко, що стали учити, що Ісус сам був своїм отцем; що слова: Отець, Син і св. Дух, належать до одної і той самої особи, котра дає о собі знати світові в трьох ріжних видах — отже кажуть: є оден Бог в трьох видах, дійствах. Другі еще інакше учать, що Отець, Син і св. Дух є кожний для себе Богом, отже три Боги, а тільки ділають як оден. В міру, як прийняли до віри сі теорії, котрих св. Письмо не учить, повстало між людьми замішанє. А коли спитати їх, як три особи можуть бути рівночасно одним еством, і як одно ество може бути рівночасно трьома особами, рівними славою і силою, не можуть, розуміється, дати на се розумної відповіді. Тоді вимовляються і кажуть: „Се велика таємниця, котрої ніхто не потрапить вияснити.“

Спаючи природу людську, не дивуємося, если бачимо, що другі люде зовсім противне твердять, іменно, що Ісус був звичайним чоловіком; що Він народився, як і прочі люде, що Йосиф був його отцем, і т. д. Тут бачимо, як легко поблудити, скоро понинєся раз виразну науку Слова Божого.

Св. Письмо не учить ніґде о трьох Богах, о Троиці. ~~Однє є тільки місце, на котре поклинуються оборонці Троиці, се 1. лист Іоана 5:7, 8.~~ Але хто студіює св. Письмо знає дуже добре, що се місце є пізнійший додаток, вставлений в семім століттю, і не находиться ні в одній з давнійших рукописей. Через вставлений додаток цілий уступ стає дуже недорічний. Тому кожний може сміло виписати у своїй біблії слова 7. і 8. стику: „на небі: Отець, Слово і святий Дух; і сі

три — одно. І трос їх, що свідкують на землі.“

Усунувши сей вставлений додаток, котрий додано з розмислом, позаяк в цілім св. Письмі не було иншого доказу на перте науки о Троиці, переконаємося, яка проста і ясна наука св. Письма. В цілім св. Письмі одна є тільки наука, як се учить Ап. Павло: „Для нас ОДЕН є БОГ, Отець, від котрого все, і ОДЕН ГОСПОДЬ, Ісус Христос, через котрого все і ми через Нього.“ (1. до Коринт. 8:6) Як смішно виглядає сей уступ з тим додатком, як находиться в наших бібліях, що Отець, Син і св. Дух посвідчають в НЕБІ, що Ісус є сином Бога! Неначе би хто з них сумнівався о тім!?

Св. Письмо, Слово Боже учить просто і красно, що великим Сотворителем і Отцем всякого милосердя є Бог Єгова, що Він має Єдино-родного Сина, котрий має бути Спасителем або Відкупителем всіх дітей Адама, котрі схотять прийняти сєю ласку, яку Він приготував через Сина. Що є „оден святий дух,“ „дух мудрости,“ „дух здорового розуму,“ се значить: сила, власть, воля, розум Отця — котрий рівночасно є духом Сина і котрий то дух мусить бути духом у всіх тих, котрі в теперішнім часі приходять до Отця, а котрих Він приймає за синів через Ісуса Христа.

Перше чим Бог сотворив кого, перш чим Єдинородний від Отця стався початком або альфою сотворіня, Отець вже уложив пречудний плян на цілу вічність. Сей плян включав в собі сей світ і всіх людей, дозволенє гріха і відкупленє чоловіка від гріху і кари за гріх і приверненє людства до первісного стану, котрого доконає царство Мессії, і також славне діло у вічності в сотворюваню инших світів.

Але те все, як заявив наш Учитель, Отець держав в своїй силі — в своїй руці. Він не об'явив сего нікому, ні ангелам, ані навіть своєму дорогому „Єдинородному Синови.“ Із св. Письма бачимо, як се змальовано в Одритю 5:1, як сей Божий секрет або таємниця або плян був представлений через книгу, звій паперу, котрий Бог Єгова держав в своїй руці. Бачимо там, що сю таємницю відкрив Він Ангцєви, Єдинородному Синови по тім, як Він зівстав убитий — по його посвяченю в ріці Йордані і по скінченю сего по його смерті на Голгофті, коли Він вознісся на небо і засів в славі по правичі сили Отця. — Діяня Апостольські 2:32,33.

Одначе перед тим чим Слово, Льогос, стався чоловіком, перед тим чим Він піднявся бути Відкупителем людей, Отець небесний предложив Йому пропозицію повну слави. Бог пояснив Синови, що Він має плян, звій паперу, книжку записану, і хто окажеться бути гідним через се, що окаже свою вірність і підчиниться волі Бога, сей отримає власть отворити сю книгу, виконати сей плян.

Читаємо, що Бог післав свого Єдинородного Сина на сей світ, але не розуміємо так, що неначе-би Бог розказував Йому, і що через невиконанє сего розказу полав би Він в неласку у Бога і стратив своє високе становишко. Противно, сю річ розуміємо яснійше, коли застановимося, що говорить о тім Апостол. Він поясняє, що Мессія опустил славу, яку мав у Отця перш, чим світ був сотворений, і понизив себе прийнявши вид слуги і тоді посвятив себе аж до смерті — а то все за-для радости, яку Отець поставив перед Нього, если заслужить.

Радість, яку Льогос міг отримати і котру Отець поставив перед Нього була:

- 1.) Що Він може послужити і виконувати пляни небесного Отця.
- 2.) Що Він може піднести рід людський із стану гріху і смерті, в котрий упали всі за гріх непослуху отця Адама.
- 3.) В додатку до сего були Йому приобіцяні честь і слава Мессійського царства, в часі котрого рід людський буде благословенний і піднесений з упадку.
- 4.) Була приобіцяна Йому спеціальна кляса Невісти, що мала бути вибрана з між від-

жупленого роду людського — кляса, котра буде віддана Отцю і правді так само як і Він і буде вірна аж до смерті — котра в нагороду за се в часі першого воскресення буде вивисшена до слави із земського стану до небесного, буде подібна Йому, висша над князівства і сили і над всяке знане імя. 5.) Було Йому приобіцяно, що Він сам буде відріжнитися від других через цілу вічність, отримавши Божественну природу; що Він буде мати не тільки честь і славу, але також буде мати жите сам в собі, без-смертність. — Йоан 5:26; до Жид. 1:1-3.

Задля сеї радости Він опустив свою славу і стався чоловіком. Він посвятив своє земське жите і умер. А коли Отець воскресив, підняв Його із смерті, Він ввійшов до обіцяної радости. Від сего часу Він з довірем вичікує, поки доповниться Церква, Його Невіста, члени Його Тіла, знаючи, що тоді Отець віддасть Йому в наслідство Поган і всі кінці землі яко послість Йому на се, аби міг звязати сатану, поконати гріх і підвинути грішників і привести на землю вічний мир і порядок, знищивши наперед непоправних грішників.

БОГ І НЕ БОГ

Хто студював св. Письмо, сей знає, що в Старім Завітї єврейське слово „ельогім“ переведено невластиво через „бог.“ хоч в дійсности повинно бути: „боги,“ бо се слово „ельогім“ має значіне числа многого. Так в 1. книзі Мойсея 1:26 читаємо: „І рекли Ельогім (сказали Боги): Сотворимо чоловіка в наш образ.“ Сі слова можна дуже красно віднести до небесного Отця і Його Сина, як се potwierджають слова, поставлені на чолі сего артикулу: „Без Нього ніщо не сталося, що сталося.“ Слово „Ельогім“ означає дословно: МОГУЧІ, СИЛЬНІ, ВЕЛИКІ. Зовсім властиво можна уважати Льогоса могучим, великим, сильним, бо Він дійствував як слуга або як Виконавця Всемогучого Бога Єгови, котрий є також названий Сильний, Могучий, Ельогім.

Се слово „ельогім“ прикладається не тільки до Небесного Отця і Його Сина, але також і до ангелів яко післанців Бога і Христа, котрих називається могучими, ельогім. „Ти учинив чоловіка трохи меншим від ангелів (ельогім).“ (Псал. 8:5) Ще дальше, слово ельогім прикладається до людей, если вони є назначені Богом і ділають як Його слуги, вони є також могучі або ельогім. Таке читаємо о 70. суддях Ізраїльських, котрих назначив Мойсей: „Приведе пан раба свого до суддів, ельогім.“ — 2. книга Мойсея 21:6.

Давніше не звертали такої уваги на грецький або єврейський язык, як ми тепер, тому св. Письмо не було їм ясне. Тепер за Божою допомогою можемо розбирати сміло ціле св. Письмо, Старий і Новий Завіт, маючи до розпорядимости ріжні поазбучні винази слів і зворотів біблійних з наведеним місць, де вони приходять, т. зв. конкорданси.

Если хто читав уважно перші слова на чолі сего артикулу, сей зауважав, що ми слово „Бог“ пишемо раз великою буквою а другий раз малою. Се без причини. В сей спосіб хочемо

як найвірніше віддати змисл грецького язика. В грецьким текстї, коли мова о Отци, написано „о теос“ з родівником, значиться: Бог; коли же мова о Синї, о Льогосї, слово „теос“ не має родівника, тому пишемо „бог“ малою буквою. Сим хочемо сказати, що Отець, Бог Єгова, є вічний і не мав початку. Слово, Льогос, Син мав початок — Він був сотворений, був початком Божого твореня. „На початку було Слово і Слово було „богом.“ Він був могучий, початок сотворіня, Перший і Останний, котрого впрост сотворив Бог, Отець, — „від котрого, котрим і через котрого все“ — а зглядом Отця був Він Його словом, в імени Отця Він ділав своїм словом. Сказав (рече) і сталося: і світло і твердь, і зела і т.д. Читаючи старославянський перевід знаходимо таке: В началї бї Слово і Слово бї КО Богу. . . Сей бї ісконї КО Богу,“ се значить, на початку було Слово, Льогос, і Слово було ко Богу або взглядом Бога . . . Сей був на початку зглядом Бога, у відношеню до Бога був Він словом, виконавцем Його волї, в імени Його все творив. „Все Ним сталося.“ було Ним сотворене. Старославянський перевід є віркий перевід з грецької мови, де нема сказано, яко-би Слово було „в“ Бозї, але що Слово було зглядом Бога, ко Богу — по грецьки: прос тон теон. Подібно говоримо: син є правою рукою отця, се є, син виконує все так згідно по волї отця, кеначе-би він сам тоє чинив. Так також Син Божий в імени Отця творив все своїм словом, тому і названий: Словом, Льогос у відношеню до Отця.

Уся честь слава і поклон належать се головнї і в первій мірі до Бога Єгови Отця всякого світла. До Нього то молитися назав Ісус своїм ученикам: „Тим же то молитесь ось як: Отче наш, що еси на небї. Нехай святиться імя Твоє.“ Тому зовсім властиво і так повинно бути, що наші молитви ми повинні заносити до „Отця світла, від котрого походить усяке добре даяне і всякий совершенний дар.“ — Яков 1:17.

Подобалося Отцеві так почитти свого Перво-родного Сина і так нагородити Його за його вірність аж до смерті і учинити Його головою у всім над своєю Церквою, котра є Його Тілом, що зовсім слушно, як сказав сам Ісус, „щоби всі почитали Сина, як почитають Отця.“ (Йоан 5:23) Одначе вони не мають почитати Сина замість Отця, бо Отець сказав: „не поступлюся славою моею (не відам слави моеї) ному іншому.“ (Іса. 42: 8) Прославленому Синови маємо віддавати честь і поклон, позаяк Отець вивисив Його дуже високо.

Що більше, причина, чому всі, котрі узнають Ісуса, як Відкупителя світа в своїх молитвах мають влючати Його з Отцем є ся, позаяк Отець назначив Його Заступником Церкви — Він заступається за Церквою перед Отцем і Отець через Нього приймає нас за своїх синів. Так само в будучности увесь світ буде також так молитись. Бо тоді Він буде Посередником між Богом а людьми аж поки Його Посередне Царство підвине увесь людський рід з грїху, упадку і смерті і приведе Його до праведности і до єдности з Богом.

СОБОРНИЙ НАМЕТ АБО СКИНЯ ЗАВІТУ

⁶⁰Ся відзнака Закону (нагрудник) була одною з найкращих шат Первосвященника. Був зроблений з тої самої матерії, що і напличник. Мав понасаджувані на йому в золотих оправах дванайцять дорогоцінних каменів, на яких були виразані імена дванайцять поколїнь. Завішений був на серци, визнаючи, що був йому дорогий. Як „панцир праведности“ накривав Його серце. Се, що осуджувало всяку несовершенність, було його приємністю „чинити волю Твою, мій Боже, моя радість і „закон“ твій в глїбинї серця мого.“ — Псальма 40:3.

⁶¹Сей нагрудник був двї пяди довгий а одну широкій, склада-

ний по серединї, се є, був на одну пядь довгий а на одну широкій, коли був зложений „двоє.“ Міра пядь вказувала, що Божий закон є вимірний як раз до „здібности совершенного чоловіка.“ Ісус Христос, будучи совершенним чоловіком, був одним з людей, котрий заховав коли совершенний Божий закон, не переступивши Його в нічїм, підчас коли сі, що творять мале стадо, Його тіло, мають Його праведність собі приписану і тому можуть по правді сказати: „Оправдане закону сповнилось в нас.“

⁶²А що був складаний двоє і що Його части були того самого розміру і міри, се представляло „букву і дух“ закону. Передня

часть мала на собі дорогі каміня і звисала на золотім ланцюжку причіпленім до золотих спряжок на напличнику. Спідна часть була приріплена до напличника. Ся спідна половина, приріплена до капличника (завіту) немов представляла букву закону як се було предложено тілесному Ізраїлеви. Передна часть некаче представляла духа закону. „виповненого в нас,“ котрі „не по тілу ходимо, а по духу.“ (Рим. 8:4) Коли просто дивитись! обі сі части є в дійсности „одною,“ одначе тільки передна часть має дорогі каміня.

⁶³Чисте (шире) золото є символом „Божих“ річей. Звисаюча часть закону на золотім ланцюжку з золотих спряжок немов учила, що закон є Божий; а ми знаємо танож, що тільки за Божою помічю ми в стані ходити не по тілу а по духу. Се є, як раз ся часть Закону, що має „дорогі каміня,“ осаджені в золоті, котрі представляють „праведного Ізраїля,“ Господне „мале стадо.“ „Вони будуть моїми, говорить Господь сил небеских, будуть моєю питоменністю (жемчугами) того дня, коли наведу.“ (Мал. 3:17) Так оправлені в золото (Божу природу) і підтримувані золотим ланцюжком Божих обітниць, що дивного, що „оправданс закону словнилося в нас.“ — до Римлян 8:14.

⁶⁴Коли Арон стояє там убраний в сі красні ризи, позні прообразового значіння, і був помазаний святым олієм. Його голова представляла Ісуса, голову священників, підчас коли його тіло представляло „Церкву“ цілу в Христі. Що за імпульсний і повний прообразового значіння. Первосвященник всего світа, непорочний і наділений силою і властю виконати завіти Єгови!

СВЯЩЕНИКИ — „ТІЛО“

⁶⁵Ми бачимо „тіло“ або „членів“ Первосвященника зноза поодинокі представлених через звычайних священників, з котрих кожний носив „клобук“ (ковпак), що накривав його голову, аби показати, що він не був „головою“ священників, тільки членом тіла. Бог поставив Ісуса „дав його, як голову над усім є церкві, котра є тіло його.“ (Еф. 1:22,23) Задля сеї то причини Апостол калгав, аби голова жінки була накрита, аби показати, що вона не є головою; бо муж і жінка є прообразом Ісуса і його жени, се є, „церкви первородних.“

⁶⁶Священники носили шати з лляного полотна і підперізувались поясом. Їх шати представляли „праведність“ Ісуса їм приписану, а їх пояси показували, що вони є „слугами“ праведности. Первосвященник носив подібні шати, коли приносив жертви (в День Примирення), а в’одягався в славні шати (ризи) по докопанню жертви примирення.

ПОМАЗАНС СВЯЩЕНИКІВ*

⁶⁷Як на голову Арока видлято святий олій, так подібно наша Голова, Ісус Господь замість старозавітним олієм був помазаний Святым духом, коли мав трицять літ, на березі Йордану в часі свого посвячення. Там його „помазав“ Бог „олієм радости (більш чим спільників своїх“) — як „Голову“ понад всіх його співнаслідників. Кожному членови, котрий себе так посвячує, даєся певна міра духа; але йому Бог дав „не мірою свого духа.“ (Йоан 3:34) Йоан бачив і зложив свідоцтво, що наш Первосвященник був так помазаний, а Петро додає до сего своє, кажучи: „Про Ісуса з Назарета, як „помазає“ його Бог духом святым і силою.“ — Йоан 1:32; Лука 4:1; Діян. Ап. 10:38.

⁶⁸Олій помазання вливалось „тільки“ на „голову.“ Священники не були помазувані поодинокі осібно від Первосвященника. Їх уважано за членів тіла Первосвященника, і вони одержували своє помазанс тільки в нім як в своїй голові. Для того танож священники антитипічні, дійсні є тільки учасниками духа Христьяого, і тільки ті, що є „в“ Христі Ісусі, є учасниками помазання, котре запечатусе всіх тих, котрі будуть узнані, як наслідники Божих обітниць і співнаслідники з Ісусом Христом своїм Господом. — до Ефесян 1:13,14; 4:30.

⁶⁹Олій (пахуче миро) „спливало в долину на край одежі його

(Первосвященника)“ (Псал. 133:2), представляючи в сей спосіб, як усі члени тіла Христового мають бути учасниками того самого помазання пізніше, чим їх Голова. „Помазанс, котре ви прийняли від нього в вас перебуває.“ (1. Йоана 2:27) Сей олій почав спливати на „тіло“ в день пятидесятниці-зіслання Святого духа — і спливав через цілий вік Євангелії, помазуючи усіх, що по правді охрестились „в Христа,“ і назначуючи їх з їх Головою як царів і священників Божих, аби царювали тисяч літ. — Одритре 20:6.

⁷⁰Так бачимо, що Арон, одітий в шати і помазаний, представляв цілого Христа — повне наслідс Авраама, через котре має прийти благословенс на всі роди землі. Одначе не забуваймо, що ми дивилися на нашого великого Спасителя з Божої точки погляду і враз з Ним дивились вперед до часу, коли Він об’явиться — іменно до зорія тисячліткого дня — коли усі члени злучаться в одно тіло, і коли „пахуче миро“ сплине аж до „краю одежі його,“ помазавши кожного члена. (3. Мой. 10:7) Тоді Він розпічне благословити увесь людський рід. О се славне панованс сего Царя-Священника ми безнастанно молимося: „Нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя... на землі.“

ДАЛЬШІ ЦЕРЕМОНІЇ ПОСВЯЧЕННЯ

⁷¹Сейчас по помазаню Первосвященника, як дальший тяг, слідували різні церемонії, що мали на цілі зазначити сильніше значінс його посвячення і показати відношенс помазання Первосвященника до його служби, яку він мав виконати.

⁷²Посвяченс або впроваженс священників в уряд було прообразом посвячення людського тіла (чоловіка) Господа Ісуса і його тіла, се є, церкви, на діло жертви, як сего хотів Єгова. — приміром сего є послух Ісуса аж до смерті і послух членів його тіла, котрі враз з Ним терплять ради правди „аж до смерті.“ Ціле тіло, представлене через синів Арока (як рівнож і Голова, котру особисто представляв сам Арон) „посвятилося“ через жертви, учинені в віку євангелії, для будучого діла, аби вони як царі і священники могли повернути до первісного стану і панувати і благословити людський рід. Се посвяченс означає: віддати „все своє“ під волю Божу в його службі. Коли їх пожертвованс доходить до найвисшого степеня, тоді починаєся діяльність Божя; коли сі священники посвятили все, що мають, все, чим вони є і всі свої надії, які як люде можуть мати, а віддали їх або посвятили некаче на знищенс, аби в сей спосіб дати себе на жертву „спільно“ з Ісусом своїм Відкупителем, тоді Єгова Бог приймає їх жертви і сплоджує їх до нової природи — се є, до духової природи. І не тільки се, але в нагороду за їх вірність обіцус наділити їх найвисшим степенем духового іскованя — се є, божественною природою: вони відразу стануться уважані за духових синів Божих. — до Галат 4:4-7; 2. Петра 1:4.

ПИТАНЯ ДО НАМЕТУ

- 56) Опиши вітанаку Закону (судовий нагрудник). Чому він лежав на серни Первосвященника? § 60.
- 57) Який був розмір судового нагрудника і що се означало, що, коли був зложений вдвоє, був величини ляди? § 61.
- 58) Що означав, коли був зложений вдвоє, і що представляла кожда половина? § 62.
- 59) Що означав судовий нагрудник, звисаючи на золотім ланцюжку із сторони золотих спряжок напличника? § 63.
- 60) Що представляв Арон, будучи одітий в сі красні шати і будучи помазаний святым олієм? § 64.
- 61) Яка була одіж священників і що вона означала? §§ 68,69.
- 62) Що до сего наведи слова Ап. Павла і поясни їх. § 65.
- 63) В який спосіб помазувано олієм, і що головно представляла сея церемонія? § 67.
- 64) Чому вливано олій помазання тільки на голову Арока, а не на голови всіх священників? § 68.
- 65) На що в Новім Завіті вказувало се помазанс? §§ 68,69.
- 66) З якої точки погляду ми маємо дивитись на Арока убраного в шати і помазаного олієм? § 70.
- 67) Що представляло посвяченс Ізраїльських священників? § 71а.